

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1.KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ	3
1.1. Kaynaştırma Eğitimi (Entegrasyon).....	3
1.1.1.Tanımı	4
1.1.2. Amaçları-İlkeleri ve Uygulama Ölçütleri	4
1.1.3. Kaynaştırma Eğitimine Alınacak Öğrenciler.....	7
1.2.Kaynaştırma Eğitime Yönelik Hazırlık Çalışmaları	9
1.2.1.Kaynaştırma Eğitiminde Görev Alacak Öğretmenin Hazırlaması.....	9
1.2.2.Kaynaştırma Öğrencisinin Hazırlanması	10
1.2.3.Diğer Öğrencilerin Hazırlanması.....	11
1.2.4.Eğitim Ortamlarının Hazırlanması	11
1.2.5.Okul Yönetiminin Hazırlanması.....	14
1.2.6. Öğretim Programlarının Hazırlanması.....	14
1.2.7. Ailelerin Hazırlanması.....	15
1.3.Kaynaştırma Eğitime Yönelik Öğretim Programları	15
1.4.Kaynaştırma Eğitiminde Kullanılan Yöntem Ve Teknikler.....	20
1.5.Kaynaştırma Eğitiminde Görev Alacak Personel Ve Eğitimleri.....	28
1.5.1.Farklılığı Olan Çocuklarla Olumlu İlişkiler Kurabilmenin Yolları	28
1.6.Kaynaştırma Eğitiminin Yararları.....	29
1.7.Kaynaştırma Eğitime Yönelik Etkinlikler.....	31
UYGULAMA FAALİYETİ	33
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	35
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	36
2. Kaynaştırma eğitimi planlamak	36
2.1. Kaynaştırma Eğitime Yönelik Eğitim Kurumları	36
2.1.1. Rehberlik Ve Araştırma Merkezleri (RAM).....	36
2.1.2. Özel Eğitim Okulları.....	37
2.1.2. Kaynaştırma Eğitimi Veren Kurumlar(Özel ve Resmi Kurumlar)	38
2.1.2. Özel Eğitim Merkezleri	39
2.1.3. Üniversite Kurumları	39
2.1.4. Özel Ve Gönüllü Kuruluşlar	40
2.2. Engellilere Yönelik İş Alanları	41
2.3. Kaynaştırma Eğitimi Planlamak/Uygulamak.....	44
UYGULAMA FAALİYETİ	49
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	51
MODÜL DEĞERLENDİRME	53
CEVAP ANAHTARLARI	56
KAYNAKÇA	58

AÇIKLAMALAR

KOD	141EO0019
ALAN	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
DAL/MESLEK	Erken Çocuklukta Öğretmen Yardımcılığı- Özel Eğitimde Öğretmen Yardımcılığı
MODÜLÜN ADI	Kaynaştırma Eğitimi
MODÜLÜN TANIMI	Kaynaştırma eğitimi hakkında bilgi içeren öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Bu modülün ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Kaynaştırma eğitimini kavramak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Uygun ortam sağlandığında kaynaştırma eğitimini kavrayabileceksiniz. Amaçlar: 1. Uygun ortam sağlandığında kaynaştırma eğitimini tanıyabileceksiniz. 2. Uygun ortam sağlandığında kaynaştırma eğitimini planlayıp uygulayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf, atölye, kütüphane, çeşitli özel eğitim kurumları, rehberlik araştırma merkezleri Donanım: Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, fotoğraflar, afiş, broşür, dergiler, uyarıcı pano, duyuru panosu, uyarıcı resimler, teyp, konuya yönelik bilgi CD'leri, VCD, tahta, kalem
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	➤ Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. ➤ Modül sonunda ise, kazandığımız bilgi ve becerileri belirlemek amacıyla hazırlanan ölçme aracıyla değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Bazı engellerinden dolayı normal bireylerden farklılıklar gösteren bireylerin eğitimleri, toplum düzeni ve uyumu açısından önemlidir. Son yıllarda engelli öğrencilerin özel eğitim ihtiyaçlarının, onları normal yaşlılarından ayırmadan normal eğitim ortamlarında karşılanması, geniş uygulama alanı bulmuştur. Kaynaştırma adı verilen bu uygulama, çoğunlukla engelli öğrencilerin normal sınıflara yerleştirilmesiyle başlayıp biten bir süreç olarak anlaşılmaktadır. Oysaki kaynaştırma, engelli öğrencinin normal sınıfa yerleştirilmesinin yanı sıra çeşitli düzenlemeleri gerektiren önemli ve teknik bir uygulamadır.

Oldukça geniş bir hizmet alanı olarak ortaya çıkan “Kaynaştırma Eğitimi”, özel gereksinimli bireylerin toplum içinde kendi ayakları üzerinde durabilmelerini destekleyen, engelli bireylerin toplumdaki soyutlanmasını engelleyen bir eğitimidir. Başarılı bir öğretmen yardımcısı, özel gereksinimli insanların ihtiyaçlarını ve topluma uyumlarını, toplumun değerleri doğrultusunda ve en iyi şekilde karşılamalıdır. Böyle bir başarı da bu modülle alacağınız eğitimin yanı sıra araştırmacı ruhunuzla yaratıcılığınızı birleştirdiğinizde ve ekip arkadaşlarınızla olumlu ilişkiler kurduğunuzda ortaya çıkacaktır.

Bu modülle kaynaştırma uygulamalarının gerekçesi ve başarılı bir kaynaştırma uygulamasının koşulları hakkında bilgi edinecek ve farklı engellere sahip bireyler için kaynaştırma eğitimi planlayabileceksiniz. Ayrıca bu modülden edineceğiniz bilgileri çevrenizdeki insanlarla paylaştığınızda toplum bilincine katkı sağlamış olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında kaynaştırma eğitimi tanıyabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde erken çocukluk eğitimi veren kurumlarda ve ilköğretim okullarında araştırma yaparak kaynaştırma eğitimi veren kurumları belirleyiniz.
- Bu kurumlarda kaynaştırma eğitimi veren öğretmenlerle görüşerek karşılaştıkları problemleri, kaynaştırma eğitimi hakkındaki görüşlerini öğreniniz.
- Edindiğiniz bilgilerle bir dosya hazırlayınız.
- Araştırma sonuçlarınızı sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

1.KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ

1.1. Kaynaştırma Eğitimi (Entegrasyon)

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimleri, yıllarca yatılı ve gündüzlü özel eğitim kurumlarında yürütüldü. Ancak zaman içerisinde, bu çocukların normal hayata adapte olma problemleri yaşadıkları konusunda bazı fikirler gündeme geldi. Bu fikirler ise özel eğitime ihtiyacı olan çocukların normal yaşlılarından ayrılarak özel eğitim ortamlarına yerleştirilmesinin sorgulanmasına neden oldu. Bu sorgulamanın temelinde bazı varsayımlar bulunmaktadır. Bu varsayımların belli başlıcaları ise şunlardır:

- Özel gereksinimli bireyleri yaşlılarından ayırmak insan haklarına aykırıdır.
- Genel eğitimle özel eğitim arasındaki fark sanıldığı kadar büyük değildir; etkili öğretim yöntemlerinin birçoğu tüm öğrencilerde işe yaramaktadır.
- Bazı özel gereksinimli çocukların eğitim ihtiyaçları, özel eğitim ortamına kıyasla normal eğitim ortamında daha iyi karşılanabilmektedir.
- Özel gereksinimli çocuklar eğitimlerini, onların ihtiyaçlarına göre hazırlanmış özel ortamlarda ve bu konuda yeterli bilgi ve beceriye sahip özel eğitimcilerden alıyor. Peki, yaşadıkları çevrede, gerçek hayatta her şey onlara bu kadar

mükemmel sunulabilecek mi? Normal yaşlılarından neredeyse izole edilmiş bir şekilde eğitilmeleri onların normal toplum yaşamına uyum sağlamalarını zorlaştırmaktadır.

Bütün bu ve buna benzer varsayımlardan hareketle başta Kuzey Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, birçok ülkede “Özel Gereksinimli Çocukların Normal Eğitim Ortamında Eğitilmesi” uygulaması yaygınlaşmaya başlamıştır.

Resim1.1:Kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf

Ülkemizde 1985’in yılında uygulanmaya başlanılan kaynaştırma çalışmalarına bakıldığında yasal düzenlemelerin yeterliğine karşın kurumların, programı yürütecek öğretmenlerin nitelik ve nicelik olarak sınırlılığının ve destek hizmetlerinin olmayışı dikkati çekmektedir.

1.1.1.Tanımı

18 Ocak 2000 tarihli ve mükerrer 23937 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe konulan MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğindeki tanıma göre kaynaştırma (entegre eğitim); özel eğitim gerektiren bireylerin, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte eğitim ve öğretimlerini resmi ve özel okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan, destek eğitim hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır.Diğer bir deyişle özel eğitim gerektiren çocukların normal gelişim gösteren yaşlılarıyla, normal sınıflarda eğitim ve öğretime **özel bir şekilde** dahil edilmesidir.

1.1.2. Amaçları–İlkeleri ve Uygulama Ölçütleri

Kaynaştırmanın amacı, özel eğitime ihtiyacı olan bireyi normal hale getirmek değildir.

Kaynaştırmanın amacı özel eğitime ihtiyacı olan çocukların;

- Kendi gerçeğini benimsemesini sağlamak,
- Onun ilgi ve yeteneklerini en iyi şekilde kullanmasını sağlamak ve toplum içinde yaşayabilmesini kolaylaştırmak,
- Okul düzenini ve okuldaki uygun davranış biçimlerini tanımalarını sağlamak,

Resim 1.2:Kaynaştırma öğrencisi normal çocuklarla birlikte etkinliklere katılmalıdır

- Herhangi bir engeli olmayan diğer çocuklarla nasıl iletişim kurabileceklerini öğrenmeleri ve yaşitlarına uyum sağlayabilmelerini gerçekleştirmek,
- Normal çocukların özürlü yaşitlarına karşı daha olumlu tutumlar geliştirmelerine yardım etmek,
- Ana-babaların diğer çocuklar içinde çocuklarının başarılı yönlerini görmelerine, onun sınırlı yeteneklerini daha gerçekçi olarak değerlendirmelerine ve buna göre tavır takınmalarına yardımcı olmaktır.

MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 68. maddesine göre kaynaştırma yoluyla eğitim uygulama ilkeleri şunlardır:

- Özel eğitim gerektiren her bireyin akranları ile birlikte aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- Hizmetler bireylerin yetersizliklerine göre değil, bireylerin eğitim gereksinimlerine göre plânlanır.
- Hizmetler okul merkezli olur.
- Karar verme süreci aile-okul-eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibi dayanışmasına dayalı olarak gerçekleşir.
- Bütün bireyler öğrenebilir ve öğretilebilir.
- Kaynaştırma, bir program dâhilinde verilen bir özel eğitim uygulamasıdır.

Kaynaştırma eğitiminin bazı ölçütlere göre uygulanması gerekmektedir. Bu ölçütlere uyulması kaynaştırma eğitiminin amacına ulaşmasına yardımcı olacaktır. MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 69. maddesine göre kaynaştırma yoluyla eğitim uygulama ölçütleri şunlardır:

- Kaynaştırma uygulamaları yapılan kurumlarda özel eğitim gerektiren öğrencinin gereksinimleri çerçevesinde kurumun fiziksel, sosyal, psikolojik ortamında ve eğitim programlarında destek hizmetler ile gerekli düzenlemeler (kaynak oda, rehberlik ve psikolojik danışma servisi, bireyselleştirilmiş eğitim

programları geliştirme ve uygulama birimi kurulması; rampalar, ses yalıtımı, ışık düzenine dikkat edilmesi gibi) yapılır.

- Kaynaştırma uygulamalarına devam edecek öğrencilerin birden fazla yetersizliği olmamasına, erken yaşta tanılanmış, ailesinin iş birliğine açık ve eğitim almaya yatkın, cihaz kullanması gerekenlerin mutlaka cihazlandırılmış, zihinsel öğrenme yetersizliği olan öğrencilerin hafif ve orta düzeyde zihinsel yetersizliği olmalarına dikkat edilir.
- Kaynaştırma uygulamaları yapılan kurumlarda tüm kurum personelinin, öğrencilerin, ailelerin ve yakın çevrelerinin özel eğitim gerektiren öğrencilerin bireysel ve gelişim özellikleri hakkında bilgilendirilmeleri esastır.
- Kaynaştırma uygulamalarında öğretim programları, programın amaçları bireye uyarlanarak uygulanır, bireyselleştirilmiş eğitim programları ile desteklenir.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 70 ve 71. maddelerine göre kaynaştırma eğitimi uygulaması, tam zamanlı kaynaştırma uygulaması ve yarı zamanlı kaynaştırma uygulama olarak iki türlü yapılmaktadır.

➤ **Tam Zamanlı Kaynaştırma Uygulaması (MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 70):**

a) Özel eğitim gerektiren bireylerin akranları ile birlikte okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında aynı sınıfta eğitim görmesi ve sosyal açıdan bütünleştirilmesi için özel eğitim destek hizmetleri, özel araç-gereç ve eğitim materyalleri sağlanır. Eğitim programı bireyselleştirilerek uygulanır ve gerekli fiziksel düzenlemeler yapılır. Kaynaştırma uygulamaları yapılan okullarda, sınıf mevcutlarının okul öncesi eğitim kurumlarında 14, ilköğretim kurumlarında 30 öğrenciyi aşmamasına dikkat edilir. Özel eğitim gerektiren öğrenciler her sınıfa eşit olarak dağıtılır, bir sınıfta yetersizliği aynı olan en fazla iki öğrenci uygulamaya katılır.

Resim 1.3: Özel eğitim gerektiren öğrenciler her sınıfa eşit olarak dağıtılır

b) Durumları ayrı bir sınıfta eğitilmeyi gerektiren öğrenciler için okul öncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında özel eğitim sınıfları özel eğitim

hizmetleri kurulu tarafından açılır. Bu sınıfların mevcudu en fazla; okul öncesi eğitimde 6, ilköğretimde 12, orta öğretimde 20 ve yaygın eğitimde 10 öğrenciden oluşur.

c) Özel eğitim okulunun yatılılık olanaklarından yararlanan öğrencilerden, akranları arasında eğitim alması uygun görülenler, yakın çevrelerindeki okul öncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim kurumlarından eğitim alırlar. Servis giderleri özel eğitim kurumunca karşılanır.

d) Yetersizlikleri olmayan bireyler, istekleri doğrultusunda, özellikle okul öncesi eğitimde, çevrelerindeki kaynaştırma uygulaması yapan özel eğitim okullarında açılacak sınıflara kayıt yaptırabilirler. En fazla beşi özel eğitim gerektiren birey olmak üzere, bu sınıfların mevcudları okul öncesi eğitimde 14, ilköğretim-orta öğretimde 20 ve yaygın eğitimde 10 öğrenciden oluşur.

➤ Yarı Zamanlı Kaynaştırma Uygulamaları (MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği Madde 71):

a) Kaynaştırma uygulaması yapılan sınıflara veya özel eğitim sınıflarına devam eden öğrencilerin; özel eğitim/kaynaştırma uygulaması yapılan sınıfların etkinliklerine katılması, kaynak oda, rehberlik ve araştırma merkezi ile özel eğitim kurumundan destek eğitimi alması için gerekli düzenlemeler yapılır.

b) Özel eğitim okulunda kaydı olan bazı öğrencilerin kaynaştırma uygulaması yapılan sınıfların etkinliklerine katılması için gerekli önlemler alınır.

c) Personeli ve fiziksel koşulları uygun olan özel eğitim okullarında, çevredeki diğer öğrencilerin de hazırlanan program çerçevesinde her türlü eğitim ortamından faydalanmaları sağlanır.

d) Birden fazla yetersizliği olan öğrencilerin özel eğitim okullarında gündüzlü olarak açılan özel eğitim sınıflarında özel araç gereç, eğitim materyali kullanılarak, gelişimsel öğretim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması ve sosyal bütünleşmenin sağlanması için gerekli önlemler alınır. Bu sınıfların mevcudu en fazla altı öğrenciden oluşur, sınıfta iki öğretmen görevlendirilir. Bu öğrencilerin değerlendirilmesinde, bireyselleştirilmiş eğitim programlarında belirlenen amaçların

1.1.3. Kaynaştırma Eğitimine Alınacak Öğrenciler

Kaynaştırma eğitimine alınabilecek öğrencileri ve yetersizliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür;

- Zihinsel Öğrenme Yetersizliği Olanlar
- Zihinsel bir sorun nedeniyle gecikmeli bir konuşma ve dil gelişimi, sosyal, duygusal ve davranış problemleri ile okuma yazma ve becerilerinin kazanılmasında gecikme bulunanlar.
- İşitme Yetersizliği Olanlar
- Az işiten ya da işitme gücünü tamamen yitirmiş olan ve bu nedenle dili kullanmada ve iletişimde yetersizliği bulunanlar.
- Ortopedik Yetersizliği Olanlar

Bir organını ya da fonksiyonunu kaybetmiş; iskelet, eklem, sinir sistemi ve kaslarında bir sakatlık bulunan ancak sınıfta başkasına bağımlı olmadan kalabilen çocuklar.

Resim 1.4:Ortopedik engelli

➤ **Görme Yetersizliği Olanlar**

Az gören ya da görme gücünü tümüyle yitirmiş bulunanlar.

➤ **Dil ve konuşma güçlüğü olanlar**

Sözel iletişiminde farklı düzey ve biçimlerde ortaya çıkan aksaklıklar nedeniyle dili kullanma, konuşmayı öğrenmede güçlükleri bulunanlar.

➤ **Üstün ve Özel Yetenekliler**

Akademik alanda ve/veya sanat alanındaki yetenekleri açısından akranlarına göre üst düzeyde performans gösterme durumunu ifade eder

Resim 1.5: Üstün ve özel yetenekli çocuk

Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki üstün ve özel yetenekli öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak için öğrencileri yaşlılarından ayırmadan örgün eğitimleri dışındaki zamanlarında ilgi, yetenek ve istekleri doğrultusunda eğitim veren bağımsız özel eğitim kurumu olan “bilim ve sanat merkezleri” açılmaktadır.

➤ Uyum Güçlüğü Olanlar

Riskli yaşam koşulları, madde bağımlılığı, yetersiz beslenme, göç, suç işleme, suça yönelme, çalışma, ihmal, istismar, terk edilme ve dil farklılığı gibi nedenlerden dolayı bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde etkilenmesi durumudur.

Yukarıda belirtilen yetersizlikleri bulunan öğrencilerin kaynaştırma eğitimine alınmaları; İl Rehberlik ve Araştırma Merkezi “Eğitsel Tanılama İzleme ve Değerlendirme Ekibi” tarafından yapılan incelemeden sonra düzenlenecek Yönlendirme Raporu ve İl Özel Eğitim Kurulunun bu konudaki kararı ile gerçekleştirilir.

1.2.Kaynaştırma Eğitime Yönelik Hazırlık Çalışmaları

Engelli bir çocuğu kaynaştırma eğitimine alınmadan önce bazı ön hazırlıklar yapılması gerekmektedir. Bu hazırlıklar sadece ortamın hazırlanması anlamında algılanmamalıdır. Bu konuda çok yönlü düşünülmelidir.

Kaynaştırma eğitimi verilecek olan okulda yapılacak hazırlıkları 7 ana başlıkta toplamak mümkündür. Bunlar;

- Kaynaştırma eğitiminde görev alacak öğretmenin hazırlanması
- Kaynaştırma eğitime alınacak öğrencinin hazırlanması
- Sınıftaki diğer öğrencilerin hazırlanması
- Eğitim ortamının hazırlanması
- Okul yönetiminin hazırlanması
- Öğretim programlarının hazırlanması
- Ailelerin hazırlanması

1.2.1.Kaynaştırma Eğitiminde Görev Alacak Öğretmenin Hazırlaması

Resim 1.6: Kaynaştırma eğitiminde görev alacak öğretmen aileler ve öğrencilerle görüşmeler düzenlemelidir

Sınıfta kaynaştırma öğrencisi bulunan öğretmenlerin yapması gereken bazı hazırlıkları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür;

- Özür türleri ve özellikleri konusunda bilgilenmelidir.

- Sınıfındaki kaynaştırma öğrencisinin özel eğitim aldığı diğer kurum kuruluş ve öğretmenlerle sürekli iş birliği içinde olmalıdır.
- Aile eğitimi konusunda bilgillemeli ve ailelerin kaynaştırma eğitiminin önemini kavramalarında bilinçlenmelerini sağlayıcı toplantı, etkinlik ve özel görüşmeleri düzenlemelidir.
- Sınıfındaki diğer öğrencileri kaynaştırma öğrencisi ya da öğrencilerinin farklılığı ve bu farklılıklara saygı duyulması gerektiği konusunda bilgilendirmelidir.
- Sınıf içi koşulları kaynaştırma öğrencisinin ihtiyaç duyduğu şekilde engeline göre düzenlemelidir.
- Öğreteceği becerileri, kaynaştırma öğrencileri için de diğer çocuklarda olduğu gibi bireysel özelliklerine uygun şekilde, basitten karmaşığa, kolaydan zora düzenlemesi konusunda bilgillemeli ve bunu uygulamalıdır.
- Öğretmen, sınıf içi ve dışı öğretim sürecinde öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıracak ve öğrenmenin kalıcı olmasını sağlayacak öğretim ve değerlendirme metotları hazırlamalıdır.
- Kaynaştırma öğrencilerinin değerlendirilmesinde, bireysel özelliklerine uygun şekilde düzenlemeler yapmalıdır. Değerlendirmede öğrencinin yapamadıklarını değil, yapabildiklerini ortaya çıkarmak en doğru yoldur.
- Özel gereksinimleri olan çocuklar için buldukları gelişim düzeyi, sahip oldukları ve olmadıkları beceriler, ailenin destekleme olanaklarını göz önünde tutularak ve başarılı olma şansını koruyarak ev ödevleri vermelidir.
- Kaynaştırma öğrencisiyle birebir ilgilenmesi, ona özel çalışmalar vermesi, bu öğrencinin sınıf içindeki diğer normal akranlarıyla oluşabilecek sosyal etkileşim deneyimlerini kısıtlayabilir bunu önlemek için de “büyük ve küçük grup” uygulamasına gitmelidir.

1.2.2.Kaynaştırma Öğrencisinin Hazırlanması

- Öğrenciye kendinden beklenen davranışlar söylenmelidir.
- Karşılaşabileceği sorunlar hakkında anlayabileceği bir dille konuşulmalıdır.
- Genel sağlık durumu incelenmelidir.

Resim 1.7: Kaynaştırma öğrencisi

1.2.3.Diğer Öğrencilerin Hazırlanması

- Sınıftaki diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisi, engeli ve özellikleri hakkında bilgilendirilmelidirler.
- Kendilerini özürle bireyin yerine koyma çalışmaları yapılmalıdır.
- Anlayış, olumlu tutum ve davranış geliştirme çalışmaları yapılmalıdır.

1.2.4.Eğitim Ortamlarının Hazırlanması

Ortamın kaynaştırma eğitimi için çocuğun engeline göre önceden düzenlenmesi, onun adaptasyonunu kolaylaştıracak önemli bir etkidir. Engelli çocukların normal akranlarıyla bir arada bulunduğu sınıflarda aynı sırayı ortak kullanmaları, aynı etkinliklere katılmaları aralarındaki iletişimi etkileyen etmenlerdendir. Bu da eğitim ortamındaki düzenlemelerle sağlanabilir. Kaynak odalar oluşturularak engelli öğrencilerle ders dışı zamanlarda da ilgilenme ve öğrenciyi eksik olduğu yönlerde geliştirmeye yönelik uygulamalara gidilmelidir. Millî Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin (Madde 4) 18.12.2004 tarihli ve 25674 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan düzenlemesine göre kaynak oda (destek eğitim odası); eğitim kurumlarında, özel eğitim gerektiren öğrencilere ihtiyaç duyulan alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortam şeklinde ifade edilmiştir.

Resim 1.8:Kaynaştırma eğitimi uygulanan okulda ortopedik engelli öğrenci için düzenleme yapılmış tuvalet ve lavabolar

- Sınıfın genel görünüşü ve mekân ile ilgili olarak duvar, ışık, sınıf alanı ve depo kullanımı bilinçli yapılmalıdır.

- Sınıfta yapılacak değişiklikler önceden öğrencilere haber verilmeli ve onların görüşleri alınmalı, gerekli uyumu göstermeleri için öğrencilere zaman tanınmalıdır.
- Öğrencilerin kümeler halinde oturmaları, sosyal uyum zorluğu çeken öğrenciye yarar sağlamaktadır.
- Sınıfta özel araç ve gereçleri için bir depolama yerinin olması özürli çocuklar için gerekli olabilir (koltuk değneği vs. için).
- Ortopedik özürli öğrenciler için asansör sistemi, lift sistemi veya rampalar oluşturulmalı, eğer bu mümkün değilse bu tip öğrencilerin okulun giriş katındaki sınıflarda eğitim görmeleri sağlanmalıdır. Rampalar ebat ve ölçülerine uygun olarak yapılmalıdır.

Resim 1.9: Ortopedik engelliler için merdiven çıkmayı ve inmeyi sağlayan özel taşıyıcı sandalye

Resim 1.10: Ortopedik engelliler için tasarlanmış bu sandalye lift, merdiven ve meyil çıkımlarında onlara kolaylık sağlayacaktır

- İşitme engelli öğrenciler için teneffüs saatini gösteren zil görsel uyarıcılarla(ışık vs.) desteklenmelidir.

Resim 1.11: Teneffüs saatlerini bildiren ışıklı alarm

- Görme engelli öğrenciler için ortak kullanım alanlarının ve sınıfların isimleri kabartmalı yazıyla yazılmalıdır.

Resim 1.12: İşitme engelli öğrenciler için koridora elektronik yazı panoları yerleştirilebilir

- Özünden dolayı resim, müzik, beden eğitimi gibi derslerde başarılı olamayacak öğrenciler için, kendilerini ifade edebilecekleri, çeşitli becerilerini sergileyebilecekleri uygulama salonları- sınıfları oluşturulmalıdır.
- Kavramların kazanılmasına yardımcı araç ve gereçler kullanılmalıdır.

Okulda tanıtılan soyut kavramları çocuğun günlük yaşantısıyla bağdaştırmak için somut nesnelere, videoteyp ve benzeri araçlar kullanılabilir.

Çocuğun gelişim aşamasına uygunluk, çeşitlilik, araçların nasıl kullanılacağına dair gerekli açıklamaların yapılması, materyali kullanmaya cesaretlendirme, çocukların ne yaptıklarını bilip bilmediklerini anlamak için yaşadıklarını anlatmalarını sağlamak, yeterli deneyim kazandıktan sonra sorular ve ipuçları ile kavramların soyutlanmasına yardımcı olmak önemlidir.

Resim 1. 13: Gözleri görmeyen bir çocuk, özel hazırlanmış fare ve klavye ile bilgisayar kullanabilir

1.2.5.Okul Yönetiminin Hazırlanması

Kaynaştırma eğitiminin uygulanmasında en önemli görev, başta okul yönetimi olmak üzere tüm okul personeline düşmektedir. Okul yönetimi kaynaştırma eğitiminin önemine inanmalıdır.

- Okul müdürünün en önemli görevi kaynaştırma uygulamaları için kurumda gerekli düzenlemeleri planlamak ve uygulanmasını sağlamaktır.
- Okulunda kaynaştırma uygulamasına katılacak olan öğrencilerin engelleri ve özellikleri hakkında bilgi edinmelidir.
- Sınıfına kaynaştırma öğrencisi vereceği öğretmenlerle bu çocuklar hakkında yapıcı bir tutumla görüşmeli ve öğretmeni bilgilendirmelidir. Eğitim süresince öğretmene yardımcı olmalıdır. Mümkünse öğretmenin bu konuda hizmet içi eğitim almasını sağlamalıdır.
- Okul yönetimi, çocuğun özel eğitim aldığı diğer kurumlarla, rehberlik araştırma merkeziyle ve özel eğitim hizmetleri kurulu ile iş birliği içinde olmalıdır.

1.2.6. Öğretim Programlarının Hazırlanması

Kaynaştırma eğitimine alınacak engelli çocuğun özür türü, derecesi ve eğitim ihtiyaçları belirlendikten sonra, durumuna en uygun eğitim modeli seçilmeli ve eğitim programları hazırlanmalıdır. Bu programların bireyselleştirmesi yapılmalı, hangi ders ve etkinlikleri normal çocuklarla birlikte yapacağı, hangi derslerde destek eğitimi verileceği önceden belirlenmelidir.

MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 5. maddesi f bendi, “Özel eğitim gerektiren bireyler için, bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.” Diyerek Bireysel Eğitim Planının (BEP) hazırlanmasını ve uygulanmasını zorunlu hale getirmiştir. Öğretim programlarının uygulanmasında gerekli

olacak araç gereç önceden temin edilmelidir. Okul yönetimi bu konuda Milli Eğitim Bakanlığında, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinden, bağlı buldukları belediyenin yetkililerinden yardım ve destek alabilir.

1.2.7. Ailelerin Hazırlanması

Kaynaştırma eğitiminde ailelere önemli görevler düşmektedir. Bu nedenle kaynaştırma eğitimine katılacak özürli çocuğun ailesi ve sınıfta bulunan diğer çocukların aileleri ile görüşmeler düzenlenmeli, mevcut durum ve karşılaşılabilecek olası problemler hakkında bilgilendirilmelidirler. Kaynaştırma eğitimi süresince de bu toplantılara devam edilmeli, ailelerden bilgi alınmalı ve gelişmeler hakkında aileler bilgilendirilmelidir.

Resim 1. 14: Ailelerle toplantıda anne babaların yanı sıra kardeşler de bulunabilir

1.3.Kaynaştırma Eğitime Yönelik Öğretim Programları

- **BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı):** 3–21 yaş arasındaki özel eğitim gerektiren bireylere sunulacak hizmetlerin düzenlenebilmesi için hazırlanmış olan yazılı bir plandır.

573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 4.Madde (f) bendinde, “Özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır.” denilerek, BEP yasal olarak zorunlu hale getirilmiştir.

62. Maddede ise “Özel eğitim gerektiren birey için geliştirilen ve ailesi tarafından onaylanan bireyselleştirilmiş eğitim programı; bireyin, ailenin, öğretmenin gereksinimleri doğrultusunda hazırlanan ve hedeflenen amaçlarda verilecek destek eğitim hizmetlerini içeren özel eğitim programıdır.” denilmiştir.

Eğer bir çocuk;

- a) Aynı yaş grubundaki çoğunluk çocuktan önemli denecek derecede öğrenme güçlüğü yaşıyorsa,

b) Okula devam eden aynı yaş grubundaki çocuklara sağlanan eğitim olanaklarından yararlanmasını önleyen ya da engelleyen bir yetersizliğe sahipse,

c) Beş yaşın altında ise ve a ve b maddelerinde verilen tanımlara uyuyorsa ya da özel eğitim verilmemesi durumunda bu tanımlara uyacaksa bu çocuğun özel eğitime ve dolayısıyla bireyselleştirilmiş eğitim programına gereksinimi var demektir.

BEP nı kim hazırlar?

BEP, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi tarafından hazırlanır.

• **Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi**

573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Madde 63. Özel eğitim ve kaynaştırma uygulamaları yapılan okul ve kurumlarda özel eğitim gerektiren bireyler için, bireyselleştirilmiş eğitim programının geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi oluşturulur. Bu birimlerin, yakın çevrelerinde birim kurulamayan kurumlardaki özel eğitim gerektiren bireylere de destek eğitim vermesi için hizmet alanları özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından belirlenir. Bu birim; kurum müdürü veya görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında, gezerek özel eğitim görevi verilen öğretmen, aile, özel eğitim gerektiren öğrenci, rehber öğretmen-psikolojik danışman eğitim programları hazırlamakla görevlendirilen öğretmen, özel eğitim gerektiren öğrencinin sınıf öğretmeni veya hazırlanan programın içeriğine uygun branş öğretmeni, gerektiğinde izleme tanılama ve değerlendirme ekibinden görevli bir kişiden oluşur.

Yerleştirme sonrasında bireyin yerleştirildiği kuruma eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibince hazırlanmış olan ayrıntılı dosyası sunulmuştur. Bu dosyada bireyin yaşı, yetersizliği, tüm gelişim ve disiplin alanlarında neler yapabildiğini gösteren kaba değerlendirme çizelgesi, bireyin gereksinimleri ve gereksinim öncelikleri, bireyin gereksindiği destek hizmetleri de içeren yöneltme raporu bulunur. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi bu raporu inceleyerek kaynaştırma eğitimine alınacak çocuk için bireyselleştirilmiş eğitim planını hazırlar.

Bir bireyselleştirilmiş eğitim planı:

- Çocuğun o andaki eğitim performansını,
- Kısa dönemli öğretim hedeflerini de içeren uzun dönemli (yıllık) amaçları,
- Çocuğa sağlanabilecek özel eğitim hizmetlerini ve çocuğun normal eğitim programlarına ne ölçüde katılabileceğini,
- Bu tür hizmetlere başlaması için düşünülen süre ve zamanı, uygun amaç, ölçüt ve değerlendirme sürecini,
- Öğretim amaçlarının değerlendirilmesi için en azından bir yılı esas alan zaman çizelgesini içermektedir.

➤ Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarında Uzun ve Kısa Dönemli Amaçların Yazımı

Uzun dönemli (yıllık) hedefler: Uzun dönemli hedef, disiplin, davranış ve gelişim alanlarında bireyin uzun bir zaman sonunda (bir öğretim dönemi ya da öğretim yılı gibi) ulaşması beklenen düzeyi ifade eder. Bu davranışlar öğrencinin bir dönemde, yılsonunda ya da ünite sonunda başarmasını beklediğimiz beceriler ve özelliklerdir. Şu sorular, öğrenci için uzun dönemli amaçların belirlenmesine yardımcı eder. “Yetersizliği nedeniyle genel programı alanlardan hangisinde sorunu var? Yeterli olduğu program alanları nelerdir? Öğrenci öğretim yılı sonunda ne yapması gerekir?” gibi. Öğrenciler için hangi amaçların seçileceği ve özel eğitim hizmeti alması eğitim gereksinimlerine göre belirlenir.

Uzun dönemli hedefler belirlenirken bireyin; geçmiş başarısı, var olan performans düzeyi, tercihleri, amaçların uygulanabilirliği, öğretime ayrılacak süreyi ve gereksinim duyduğu alanlardaki önceliklerini göz önünde bulundurulur.

Öğrencinin var olan performansı, onun yeterli ve yetersiz olduğu alanlar hakkında temel bilgileri oluşturur. Bu bilgiler onun eğitsel programının düzenlenmesine yardımcı olur. Uzun dönemli amaçların belirlenmesi ve uygulanması, var olan performansın doğru olarak belirlenmesine bağlıdır. Bireyin o anki performans düzeyi, öğretime hangi noktadan başlanacağını belirtir. Örneğin, öğrenci 1'er 1'er 100'e kadar sayabilmektedir. Öğrenci için bir sonraki uygun basamak ifadesi, “onar onar 100'e kadar sayar” olabilir.

Resim 1. 15: İlgi ve becerileri doğrultusunda sınıf içi aktivitelerde görev alması sağlanabilir

Kısa dönemli hedefler: Öğrencinin var olan performans düzeyi ile uzun dönemli hedef arasında kalan ve daha kısa sürede gerçekleştirilen alt amaçlardır. Uzun dönemli amaçların genel olmasına karşın, kısa dönemli amaçlar daha özel ve ayrıntılıdır.

Kısa dönemli amaçlar hazırlanırken, “Bireyin şu andaki performans düzeyinden, uzun dönemli amaçlara ulaşabilmesi için hangi aşamaları yerine getirmesi gerekir?” “Uzun dönemli hedefe ulaşmak için öğrencinin ne yapmasını gerekli görüyorsunuz” ya da “Hedeflere ulaşmak için temel noktalar nelerdir?” sorularına cevap aranmalıdır. Kısa dönemli hedeflerin belirlenmesinde amacımız, öğrencinin var olan performans düzeyi ile yıllık hedefler arasında ölçülebilir, gözlenebilir adımları planlamaktır.

Resim 1. 16: Uzun dönemli ve kısa dönemli hedeflere sınıf içi etkinliklerle ulaşılabilir

“Bireyselleştirilmiş Eğitim Programının BEP Geliştirme Birimince hazırlanmasından sonra öğretmen tarafından “BÖP” hazırlanır. Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı (BÖP), BEP’in amaçlarına ulaşılmasında gerekli özel öğretim planlarını içeren uygulama planıdır.

Öğrencinin öğretim süresince ve öğretim sonunda sürekli olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, BEP’in uygulaması anlamına gelen bireyselleştirilmiş öğretim planlarında yer alan öğretim amaçlarının öğretimi, belirlenen süre içerisinde tamamlandıktan sonra, BÖP’de belirlenmiş olan öğretim amaçlarının ne kadarının öğrencide gerçekleştiği, ölçüt bağımlı testlerde öğretim yapılacak davranış basamak ya da basamaklarının kazanılıp kazanılmadığına bakılarak, değerlendirilir.

ÖRNEK)

Başlangıç Bireysel Eğitim Planı			
Çocuğun adı:		Önerilen özel eğitim hizmetleri:	
Kimlik no:		Başlama tarihi:	
Doğum tarihi:		Katılım süresi:	
Şimdiki okulu:		Düzenli eğitim programına katılım:	
Şimdiki sınıfı:		Sıklığı:	
Toplantı tarihi:		Saat/hafta:	
Önerilen özel eğitim programı:			
Başlama tarihi:			
Katılım süresi:			
Varolan Performans Düzeyi			
Alan	Değerlendirme aracı	Değerlendirme tarihi	
Yıllık amaçlar ve kısa dönemli öğretim hedefleri	Tamamlandı	Değerlendirme kriteri	
1. yıllık amaç kısa dönemli öğretim hedefleri	Evet () hayır () Tarih:		
2. yıllık amaç kısa dönemli öğretim hedefleri	Evet () hayır () Tarih:		
3. yıllık amaç kısa dönemli öğretim hedefleri	Evet () hayır () Tarih:		
Ailenin yerleşim isteği	İmza	öğrenci ile olan ilişkisi	tarih:
Ailenin yerleşimi reddi	İmza		tarih:
Tüm katılanların isim ve numaraları	İsim	Ünvanı	İsim
Toplantı tarihi			Ünvanı

ÖRNEK)**. İLKÖĞRETİM OKULU
BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI (BEP) FORMU****Öğrencinin Adı-Soyadı: Ayşegül M.****BEP Hazırlama Tarihi/....../.....****Sınıfı: 4/A****Ders: MATEMATİK**

Öğrencinin şu anki performans düzeyi: Ayşegül, 1-100 arasında 1'er, 5'er ve 10'ar ritmik sayabilmektedir. Dört basamaklı doğal sayıları okuyup yazabilmektedir. Eldeli toplama işlemi, onluk bozarak çıkarma işlemi yapabilmektedir. 6, 7 basamaklı sayıları ve 10' a kadar olan Roma rakamlarını kavrayamamaktadır. Problem çözmede ve diğer alanlarda da yetersizliğe sahiptir

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ	KISA DÖNEMLİ AMAÇLAR	YÖNTEM VE MATERYALLER	Başlama Tarihi /Değerlendirme Tarihi
* Ayşegül, zaman, yer ve sayılar arasındaki ilişkiyi kavrar. * Ayşegül, dört işlem yapma becerisini kazanır. * Ayşegül, yaşama dair alıştırmaya ve problem çözer. * Ayşegül, geometrik şekiller arasındaki ilişkiyi kavrar. * Ayşegül,, kümelerle ilgili temel kavramları öğrenir. * Ayşegül, ölçüler hakkında bilgi edinir. * Ayşegül, yarım ve çeyrek kesri bilir.	* Ayşegül, (1-10) içinde ritmik sayar. * Ayşegül, kendisinden istendiğinde doğru olarak 5,6,7 ve daha fazla basamaklı doğal sayıları kavrar. * Ayşegül, 3,4,5 basamaklı sayılarla toplama, çıkarma, çarpma, bölme işlemlerini yapar. * Ayşegül, günlük yaşamla ilgili karşılaştığı problemi çözer. * Ayşegül, çevresindeki nesnelere kare, dikdörtgen ve üçgeni tanıır. * Ayşegül, kümeler arasındaki denklik ve eşitlik ilişkisini kavrar. * Ayşegül, metreyi bilir, metreyle ölçer, cetvelle ölçer. * Ayşegül, ağırlık ölçüsünü bilir. * Ayşegül, bütün ve yarım kavramlarını bilir.	Yöntemler:*A nlatım, Soru- Cevap, Demostrasyon Araç- Gereçler: *Ders kitabı, defter, kalem, cetvel, metre,	25/ 09 / 2006 25 / 05 / 2007

Öğretmenin Adı Soyadı:

- **Okulun mevcut programı:** Kaynaştırma uygulamalarına devam eden öğrencilerin bireysel özelliklerine göre hazırlanan BEP dikkate alınarak kaynaştırma eğitimi aldığı öğretim kurumunun mevcut programı uygulanmaktadır. Sadece, zihinsel öğrenme yetersizliği olan öğrenciler için özellikleri dikkate alınarak hazırlanmış olan ayrı öğretim programı uygulanır.

Resim 1.17: Kaynaştırma öğrencisi için hazırlanan BEP doğrultusunda okulun mevcut programı uygulanır

1.4.Kaynaştırma Eğitiminde Kullanılan Yöntem Ve Teknikler

Engelli çocuklar normal gelişim gösteren yaşlıları gibi sosyal etkileşim sırasındaki davranışları ve tutumları yetişkinlerin küçük müdahaleleri ile kazanamazlar. Bazı özel teknikler burada da kullanılabilir. Bunlar;

Model olma ve Gösterim(demostrasyon)

Ödüllendirme

Güdüleme

Soru sorma

İstenilenlerin tekrar edilmesi

İpucu verme ve çoklu uyaranlar

Genişletme

Göz kontağı kurma

Geri iletim

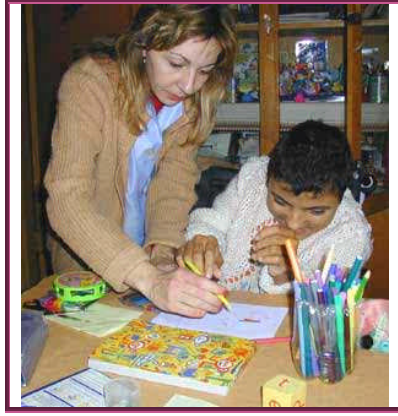
Cümle tamamlama

Davranışın sözel ifadesi

Küçük grup çalışmaları

Buluş yoluyla öğrenme (yaparak/yaşayarak), Örneklem

- **Model olma ve gösterim (demostrasyon):** Model olma, gözlem ve taklit yoluyla öğrenmedir. Eğitimde öğretmene, anne-baba ve diğer aile fertlerine düşen en önemli görev çocuğa model olmaktır. Model kavramı çocuğun doğru örnekleri göreceği davranışlardır. Bu davranışlar her ortamda ve içten gelerek yapılmalıdır. Çocuğu etkilemenin yolu yapılan davranışlarda düzenlilik ve tutarlılıktır. Çocuk tutarlı ve düzenli davranışlardan daha fazla etkilenir.

Resim 1. 18: Demostrasyon

Gösterim (demostrasyon) ise bir çeşit model olmadır ve istenilen davranış ya da etkinliğin nasıl yapılacağıının uygulama ile gösterilmesidir. Laboratuvarında öğretmen veya yardımcıları tarafından bir deneyin veya başka işin örnek olarak yapılması ve öğrencilerin bunu seyretmeleri demostrasyondur. Burada birtakım filmler, resimler, slaytlar, harita ve modeller vs. de kullanılabilir. Gösteri tekniğinde aktif olan kişi öğretmendir. Öğrenciler dinleyici ve seyirci durumdadırlar. Bu tekniğin anlatımdan farkı burada birçok alet kullanılarak bir deney veya iş yapılmaktadır. Anlatımdan ziyade yapılanlar önemlidir ve anlatımdan daha akılda kalıcı bir yöntemdir. Öğretmen uygulamanın nasıl yapılması gerektiğini kendisi yaparak, yaparken de aşamaları açıklayarak gösterir.

- **Ödüllendirme:** Uygun zaman ve uygun şartlarda kullanılan ödül çok iyi bir pekiştiricidir. Her zaman hatırlanması gereken nokta ödülün sadece maddi olmayacağıdır. Öğrenciden alınan doğru bir cevap ya da olumlu bir davranış sonrasında “Aferin” demek bile bir ödüldür. Ancak yerli yersiz her davranışın ödüllendirilmesinin, zamanla ödülün cazibesini ortadan kaldıracağı da unutulmamalıdır.
- **Güdüleme:** Güdü (motive), bireyi ,bir amaca ulaşmak için davranmaya iten , harekete geçiren , bireyin davranışını güçlendiren ,etkinleştiren , yönelten bir iç

güçtür. GÜdülenme ise insanın belli bir yönde davranmasına yol açan, onu böyle bir davranışa iten, bir işi yapmaya istekli kılan ruhsal durumudur.

Tüm eğitim ve öğretim sürecinde okul idaresi, öğretmen, aileler ve diğer öğrenciler engelli çocuğun adaptasyonunu ve başarısını sağlamak için güdüleyici davranış ve tutumlar sergilemelidir. Örneğin öğrenme etkinlikleri süresince yeni öğrenilecek becerileri önceden öğrenilmiş ve başarılı becerilerin arasına serpiştirilmesi onun kolay başarmasını sağlayıcı bir güdüleme yolu olacaktır. Ayrıca sınıf içi iyi iletişimin sağlanması, özürli çocuğun başaracağına olan inancın ona hissettirilmesi, etkinliklere aktif katılımının sağlanması güdülemeyi sağlayan çeşitli yollardandır.

- **Soru sorma:** Çocuğa soru sormak onun dikkatini o yöne çekmeyi sağlamak için önemli bir yöntemdir. Soru sormak her türlü öğrenmenin başıdır. Kafasında herhangi bir konu hakkında soru oluşturan kişi, artık meselenin farkına varmış, onun çözüm yolunu aramaya başlamış demektir. Öğretimin hemen ardından sorulan bir soru, az önce öğrendiği bilgileri ifade etmesini sağlar. Bu ise öğrenmede pekiştireç olacaktır.

Soru kısa, açık, anlam bakımından doğru ve uyarıcı olmalıdır. Her sorun veya fikir için ayrı ayrı soru sorulmalı, birkaç konuyu kapsayan genel sorulardan kaçınılmalıdır. Belirsiz ve karışık cevaplar düşündüren bir soru, sınıfta problem çıkartabilir.

Öğrenciler cevaba zorlanmamalı, sıkıştırılmamalı, "manevî işkence" yapılmamalıdır. Aynı zamanda "evet" veya "hayır" gibi kısa cevaplar isteyen sorgulamadan da kaçınılmalıdır. Soru veya cevaplar çok tekrarlanmamalıdır. Bu, öğrencilerin özellikle de zihinsel problemleri olan öğrencilerin ilgisini dağıtır. Öğrenciler de soru sormaya isteklendirilmelidir.

- **İstenilenlerin tekrar edilmesi:** Bu yöntemde öğretmen öğrenciden daha önce edindiği bilgi ya da davranışı tekrar etmesini ister.
- **İpucu verme ve çoklu uyarılar:** İpucu vermek, ulaşmasını beklediğimiz bilgi ya da beceri hakkında dolaylı küçük bilgiler vermektir. Tıpkı bir bilmece sorduğumuzda karşımızdakinin bulmasına yardımcı küçük bilgiler verilmesi gibidir. Özellikle zihinsel problemleri olan, algılama güçlüğü olan çocuklarda ipucu vermek kavramayı sağlamak açısından çok önemlidir.

Çoklu uyarılar ise aşırı uyarın seçiciliğı olarak da adlandırılmaktadır. Sınıf içine öğrenmeyi kolaylaştıracak ve pekiştirecek uyarıların yerleştirilmesidir. Örneğin ana renklerin öğretimi sırasında sınıfa bu renklerde nesnelere yerleştirilmesi, bu renklerdeki figür ya da nesnelere ilgili resimlerden panolar yerleştirilmesi öğrenmeyi pekiştirici uyarılardır. Öğretmen sarı rengi öğretiminde "Masamdaki çiçekler tıpkı panoda

gördüğünüz güneş resminde olduğu gibi sarı renkte. Peki, Ayşegül sence sınıfımızda sarı renkte başka bir şey var mı? Arkadaşlarının hırkalarına ya da çantalarına bir bak istersen. Acaba hangisi masamdaki çiçeğin rengi gibi sarı?” şeklindeki ifadeyle hem sınıf içine yerleştirdiği çoklu uyaranları, hem öğrencilerin günlük hayatta kullandıkları eşyaları öğretimde kullanmış oluyor hem de verdiği ipuçları sayesinde çocuğun istenileni bulmasına destek oluyor.

Resim 1.19: Verilen ipuçları yaşantısının içinden, onun tanıdığı nesne ve olaylardan seçilmelidir

Beceri öğretimi sırasında kullanılan ipuçları aşama aşama geri çekilir ve öğrencinin o beceriyi bağımsız olarak yapması hedeflenir. İpuçlarının geri çekilmesi sırasında öğretmen, öğrencideki gelişimi çok iyi takip etmeli ve uyguladığı yardımı azaltarak öğrenciyi ödüllendirmelidir.

- **Genişletme/ekleme:** Öğrenilenle öğrenilmişler arasında bağ kurmadır. Öğrencinin kendisinde var olan bilgiye ekleme yapmasını ya da kendi bilgisini genişletmesini sağlayan stratejilerdir. Eski ve yeni bilgiler arasında ilişki kurmayı sağlayarak anlamlı öğrenmeye yardım eder. Özellikle benzetimler, yeni bilginin daha önceki bilgiyle yapay ilişkiler kurmamamızı ve yeni bilgiyi anlamlandırmamızı sağlar.

Öğretmen öğrencilerin kavramları, tanımlamaları ve açıklamaları araştırmalarını ve bunları kullanmalarını ister. Öğrenciler ise önceki bilgilerinin yardımıyla yeni sorular sorarlar, çözüm yolları önerirler. Öğrenciler bunları yaparken öğretmenin teşvikine ihtiyaçları vardır. Öğrencilerin yeni uygulamalar için gerekli bilgilere sahip oldukları onlara hatırlatılmalıdır.

- **Göz kontağı:** Kişinin karşısındaki ile göz kontağı kurması insan ilişkilerinin önemli bir noktasıdır. Karşınızdakini önemseydiğinizi, onu dinlediğinizi, ona güvendiğinizi ifade eder. Tıpkı diğer öğrencilerle olması gerektiği gibi engelli çocukla da göz kontağı kurmak onu n kendine güvenini artıracak ve

öğretmenin ona ne kadar güvendiğini görmesine yardımcı olacaktır. Göz kontağı kurmak demek sürekli bakışlarınızı karşınızdakinin üzerine dikmek demek değildir. Onunla konuştuğunuzda ya da o konuşurken gözlerine bakmak yeterlidir.

- **Geri iletim:** Kaynağın gönderdiği iletiyi, iletiyi alan alıcı tarafından doğru alınıp alınmadığının alıcının iletiyle ilgili tepkilerinden anlaşılmasıdır. Öğretmenin öğrencisine aktardığı bilgi ve becerilerin öğrenci tarafından kazanıldığı, öğrencinin bu konu ile ilgili gösterdiği davranışlardan anlaşılır. Geri bildirim olumlu ya da olumsuz olabilir.
- **Cümle tamamlama:** Öğrenilmesi beklenen konu ile ilgili bir konuşmanın yarıda kesilerek öğrenci tarafından tamamlanmasının sağlanmasıdır. Örneğin beslenme alışkanlıkları ile ilgili konuşurken “Bütün yiyeceklerin büyüyüp gelişebilmemizi sağlayan etkileri vardır. Yemek seçmemeliyiz ve bize verilen her yiyeceği ...” der ve Ayşegül’e gülümser. Ayşegül “Yemeliyiz.” diyerek cümleyi tamamlar. Bu şekilde konunun içine çekilen çocuk konuyu daha kolay kavrayacaktır.
- **Davranışın sözel ifadesi:** Öğretmenin yaptığı ya da çocuğun yaptığı bir davranışı sözel olarak ifade edilmesi çocuktan istenir. Yapılan davranışın doğruluğu ya da yanlışlığı hakkında çocukla konuşularak yorum yapılması istenir.
- **Küçük grup çalışması:** Değişik yetenekleri olan öğrencilerden oluşan küçük gruplarda öğrenciler örnek davranışlarla birbirlerini etkiler. Özel gereksinimi olan engelli öğrencilerin yaşıtı olan normal çocuklarla küçük bir grup içinde bir araştırmada ya da uygulamada birlikte görev alması sınıf içi iletişimi ve öğrenmeyi kolaylaştıracaktır.

Resim 1.20: Küçük grup çalışması

➤ **Buluş yoluyla öğrenme (yaparak/yaşayarak):**

Öğretmenin, kendisini merkezden çıkarıp yönlendirici konumuna çekerek oluşturduğu öğretim stratejisine, "keşfetme (buluş) yoluyla öğretim yaklaşımı" denmektedir. Burada öğretmenin görevi, sorulan soru ve verilen örneklerle öğrencileri öğrenmeye hazır hale getirerek öğrencilerin konuyu analiz ve sentez yoluyla geliştirmelerini ve pekiştiricilerle öğrencilerin konu hedeflerine ulaşmalarını sağlamaktır.

Resim 1.21:Engelli birey de uygulamaların içinde olmalıdır

- **Örnekleme:** Okul ve öğretim ortamı hayattan kopuk, yapay bir ortam olmamalı; hayata yakın, oradaki gerçeklikten uzak olmayan, öğrencinin hayatla bağlantısını koparmayan bir yaşantı sunmalıdır. Okul öğrencileri hayat için hazırladığına göre, oradaki öğretim de hayatın doğrudan kendisi olmalıdır. Ders konuları, anlatım sırasında verilen örnekler hayatın içinden seçilmelidir. Teorik olarak öğrenilen bilgilerin pratikte de kullanılmalıdır. Konuların yaşanan hayattan alınması, öğrencilerin öğrendiği bilgileri hayata atıldığında kullanmasına yardımcı olacaktır.

Kaynaştırma eğitimi alan öğrencinin sınıftaki diğer öğrencilerde gibi bir değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir. Ancak bu değerlendirme normal akranlarına yapılan değerlendirme ile aynı ölçütlerde değildir. Özel eğitim gerektiren kaynaştırma eğitimi öğrencisinin değerlendirilmesi, Özel Eğitim Yönetmeliğinin değişik 18/12/2004 tarih ve 25674 sayılı 73. maddesinde belirlenen şekillerde yapılmaktadır.

Resim 1.22: Kaynaştırma öğrencisinin katıldığı etkinlik ürünlerinin sınıf panosunda sergilenmesi yararlı olacaktır

Değerlendirme

Madde 73-Kaynaştırma uygulamalarında eğitimlerini sürdüren öğrenciler devam ettikleri okulun sınıf geçme ve sınav yönetmeliğine göre değerlendirilir. Ancak bireysel ve gelişim özellikleri dikkate alınarak, sınavlarda gerekli önlemler alınır ve düzenlemeler yapılır. Değerlendirmede, öncelikle bireyselleştirilmiş eğitim programlarında hedeflerin gerçekleştirilmesi esas alınır.

Zihinsel öğrenme yetersizliği olan öğrencilere, ilköğretimde sınıf tekrarı yaptırılmaz. Ancak, yaşı ve fiziksel gelişimi uygun öğrenciler, sınıf öğretmenin önerisi ve ailelerin onayı ile birinci sınıfı iki yıl tekrar edebilirler. İlköğretim programını başarı ile tamamlayanlara diploma; alınan her türlü özel eğitim önlemine rağmen, ilköğretim programı/uyarlanmış ilköğretim programının amaçlarını gerçekleştiremeyen öğrencilere öğrenim belgesi verilir.

Yine ilköğretim Kurumları Yönetmeliğinde de Madde-47: “Kaynaştırma öğrencisine sınıf tekrarı yaptırılmaz.” ifadesi yer alır.

Görme yetersizliği olan öğrencilere, yazılı yoklamalarda yeteri kadar zaman verilir. Braille-kabartma yazı olarak verilen yanıtlar sınavdan hemen sonra öğretmenin öğrenciye okutmasıyla değerlendirilir. Yazılı yoklamalarda daktilo, bilgisayar gibi cihazlardan yararlanılabilir. Bu öğrenciler, çizimli ve şekilli sorulardan muaf tutulurlar.

İşitme yetersizliği olan öğrenciler; ilköğretim ve orta öğretimde istekleri doğrultusunda yabancı dil programlarının bazı konulardan veya tamamından muaf tutulurlar. Bu öğrencilerin başarıları yazılı sınavlar, ödevler ve projelerle değerlendirilir.

Ortopedik yetersizliği olan öğrencilerden; yazmada güçlük çektiği belirlenenler sözlü olarak değerlendirilir. Sinir sisteminin zedelenmesi ile ortaya çıkan yetersizliği olanlar ise; çoktan seçmeli testler ile değerlendirilebilir.

Dil ve konuşma bozukluğu olan öğrencilerin değerlendirilmesinde yazılı sınavlar, ödevler ve projeler dikkate alınır.

Özel öğrenme güçlüğü olan öğrenciler; güçlükten etkilenme durumlarına göre yazılı sınav veya sözlü değerlendirmelerin herhangi birinden istekleri doğrultusunda muaf tutulurlar. Hiperaktivite ve dikkat yetersizliği olan öğrencilerin bu özellikleri göz önüne alınarak kısa yanıt ve az sorulu yazılı sınavlar, ödevler ve projelerle değerlendirilirler.

Otistik ve duygusal uyum güçlüğü olan öğrencilerin değerlendirilmeleri; öğrencilerin hazır oldukları zamanlarda yapılır.

Resim 1.23: Otistik çocuk

Sosyal uyum güçlüğü olan öğrencilerin durumu okul tarafından ayrıntılı bir rapor düzenlenerek özel eğitim hizmetleri kuruluna gönderilir. Özel eğitim hizmetleri kurulu, bu öğrenciler için tedavi, psikolojik danışmanlık, rehabilite, bakım-gözetim-koruma altına alma, moral ve maddi destek gibi konularda ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği kurarak, gerekli önlemlerin alınmasını sağlar. Bu öğrencilerin değerlendirilmesinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisinin görüşü dikkate alınır, esnek ve hoşgörülü davranılır.

Alınan özel eğitim önlemlerine rağmen, her tür ve kademedeki bir dersin öğretim programında başarısız olan öğrenci diğer derslerindeki ortalamaya bakılarak, genel başarı ortalamasının altında bir not ile değerlendirilmez.

Örnek 1:

KAYNAŞTIRMA PROGRAMINDAKİ ÖĞRENCİLERİ İZLEME FORMU		
İZLEME TARİHİ		
Okulun adı		
Sınıfı		
Öğrencinin adı- soyadı		
Doğum tarihi		
ÖZÜR GRUBU	Zihinsel engelli	Görme engelli
	İşitme engelli	Otistik
	Ortopedik engelli	Dehb
	Diğer (açıklayınız)	
Sınıf tekrarı yapıp yapmadığı	Evet _____ Hayır _____	Yaptıysa Hangi Sınıfta
Kaynaştırma programındaki öğrencinin durumuna uygun haneyi işaretleyiniz.		
Hiç okuyamıyor.	Bazı harfleri tanıyor.	Harfleri tanıyor
Heceleyerek okuyor.	Okuyor.	Anlamli okuyor
Okuduğunu anlatabiliyor	Yazamıyor.	Bakarak yazıyor.
Söyleneni yazıyor.	Ses vererek yardımla yazabiliyor	

Okuma - Yazma ile ilgili başka konular varsa yazınız.				
Bildiği kavramları işaretleyin.				
Yakın - uzak	Hafif - ağır	Uzun - kısa	Az - çok	Büyük - küçük
Renklerle ilgili bilgileri				
Renkleri tanımıyor.	Ana renkleri tanıyor.			Renkleri tanıyor.
Renk ve kavramlarla ilgili ekleyeceğiniz bilgiler varsa yazınız.				

1.5.Kaynaştırma Eğitiminde Görev Alacak Personel Ve Eğitimleri

Kaynaştırma eğitimi uygulanan okullarda çalışan bütün personel kaynaştırma eğitiminden sorumludur. Başta öğretmenler olmak üzere personelin tamamı konu hakkında bilgilendirilmelidirler. Öğretmenler kaynaştırma eğitimi konusunda ciddi bilgi ve uygulama sıkıntıları yaşamaktadırlar. Sınıfında kaynaştırma öğrencisi olan öğretmenlere özel eğitim teknikleri ve yöntemleri, uygun materyalin seçilmesi ve kullanılması hakkında bilgi verilmemekte, öğretmen kendi başına bir şeyler yapmak zorunda kalmaktadır. Bu da birçok öğretmenin kaynaştırma öğrencisini kendisine fazladan verilmiş bir yük olarak görmelerine neden olmaktadır. Bu şekilde düşünen öğretmenlerin görüşlerinin değişmesi ve daha başarılı bir kaynaştırma eğitimi uygulanması için öğretmenlerin sistemli bir eğitim alması gerekmektedir. Bu eğitim hizmet öncesi veya hizmet içi eğitim programları vasıtasıyla yapılabilir. Ayrıca kaynaştırma öğrencisi bulunan öğretmenler buldukları bölgenin Rehberlik Araştırma Merkezi ile sürekli bilgi alışverişinde olması başarılarını artırmalarını sağlayacaktır.

1.5.1.Farklılığı Olan Çocuklarla Olumlu İlişkiler Kurabilmenin Yolları

Farklılığı olan çocuklara karşı davranış ve tutumlarımızda onlara yapacağımız en büyük yardım eleştirileri bir yana bırakıp, çocuğun iyi yanlarına dikkatimizi yoğunlaştırmaktır. Yapıcı ve olumlu küçük bir davranış gösterdiklerinde yüreklendirilmelidir. Bu tür çocuklar, yapıcı ve olumlu davranışlarda bulunamayacak kadar cesaretsizdir.

1- Karşılıklı saygı: Azarlamak, bağırarak, vurmak, susturmak, tutarsız davranmak hep saygı eksikliğinin belirtileridir. Önce bu çocuklara saygı göstermeyi kabullenmeliyiz. Olumsuz konuşmaları mümkün olduğunca azaltmalıyız.

2- Cesaretlendirme: Çocuğun kendine güvenmesini istiyorsak önce biz ona güvenmeliyiz ve cesaretlendirmeliyiz.

3- Sevgiyi anlatmak: Çocuğun kendini güvenli hissedebilmesi; onun için anlamlı olan birini sevmesi ve onun tarafından sevilmesini gerektirir. Çocuğun beklemediği bir sırada onu ne kadar sevdiğinizi söylemek, daha da önemlisi okşayarak, öperek, saçlarına dokunarak bunu belli etmek çok önemlidir.

1.5.1.1 Grup İçinde Yaklaşımlar

Farklılığı olan çocuklara sosyal olgunluğu ile uyuşan çeşitli sorumluluklar verilmeli, başarabildiği kadarıyla birçok şeyleri başlatıp bitirmesi sağlanmalı, başarıma duygusu tattırılmalıdır. Grup etkinliklerine yönlendirilip katılımları sağlanmalıdır. Çünkü çocuk grupta aktif olarak görev alır ve başarı ile tamamlarsa grup tarafından saygı ve kabul görecektir. Grup etkinlikleri derken bu çocuklara katılacakları grupta en iyi yapabilecekleri rol ve sorumluluklar verilerek bu güzel sonuca erişilebilir. Bunun yanı sıra yapamayacakları rollerin verilmesinin ise ona daha çok zarar verilebileceği ve yetersizlik duygusu geliştirmesine neden olacağı unutulmamalıdır.

Resim 1.24:Kaynaştırma eğitiminde grup çalışması

1.6.Kaynaştırma Eğitiminin Yararları

1.Engelli Çocuğa Yararları

- Bireyselleştirilmiş eğitim programları aracılığı ile kapasite ve öğrenme hızına uygun eğitim alırlar.
- Özelliklerine uygun eğitsel, sosyal ve fiziksel ortamlar düzenlendiği için uyum, başarı ve kendilerine güven kazanmaları kolaylaşır.
- Destek eğitimi sayesinde zayıf yönlerini kısa sürede yeterli hale getirebilirler.
- Kendine güven, takdir edilme, cesaret, sorumluluk, bir işe yarama duygusu gibi sosyal değerler dizgesi gelişir.
- Sosyal bütünleşmeleri kolaylaşır.

- Kaynaştırma ortamlarında olumsuzdan çok, olumlu davranış kazanırlar.
- Model olma ve özdeşim kurmaları kolaylaşır.
- İletişim, işbirliği, kabullenme, ortak yaşam becerileri edinirler.
- Algı sistemi ve öğrenme özelliklerine uygun yöntem teknik araç ve gereçlerin kullanılması sayesinde öğrenmeleri pekişir.
- Eğitim programlarına ek olarak aile eğitimi, sosyal, kültürel, serbest zaman etkinlikleri sayesinde bütünsel gelişimleri kolaylaşır.

2.Normal Çocuklar İçin Yararları

- Engelli insanlara karşı şartsız kabul, hoşgörü, yardımlaşma, ortak yaşam, demokratik ve ahlaki anlayışları gelişir.
- Bireysel farklılıkları doğal karşılar ve saygı gösterirler.
- Kendi yetersizliklerini görme, bunları kabul etme ve giderme davranışları gelişir.
- Saldırganlık, kıskançlık, kendine güvensizlik, vb. davranışlarında azalma görülür.
- Liderlik, model olma ve sorumluluk duygusu gelişir.

3. Ailelere Yararları

- Çocukların ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri konusunda daha sağlıklı bilgi edinirler.
- Çocuk üzerindeki beklentileri, çocukların kapasitesiyle bağdaşım göstermeye başlar.
- Çocuktaki gelişmelere bağlı olarak kaygı ve güvensizlik duygusu umuda dönüşür.
- Çocuğun eğitim, bakım, davranış düzenleme vb. konularda bilgilenirler.
- Okula bakış açısı değişim ve işbirliği gelişir.
- Aile içi çatışmalar azalır, aile sağlığı ve iş verimliliği artar.

4.Öğretmenlere Yararları

- Şartsız kabul, hoşgörü, sabır, bireysel özelliklere saygı davranışı gelişir.

- Bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlama ve uygulamada daha başarılı olurlar.
- Eğitimde ekonomiklik sağlanır.
- Disiplinle ilgili değerlendirme ölçütü gelişir.

1.7.Kaynaştırma Eğitime Yönelik Etkinlikler

Kaynaştırma eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler normal çocukların eğitiminde kullanılanlardan farklı değildir. Kaynaştırma öğrencisinin normal öğrencilerin bulunduğu sınıfta başarılı olabilmesi etkili sınıf yönetiminin uygulanıyor olmasına bağlıdır. Etkili sınıf yönetiminin belli başlı noktalarını şu şekilde sıralayabiliriz;

- Sınıf kurallarının öğretilmesi (Sınıf kuralları, bu kurallara uymanın ve uymamanın sonuçları belirlenmeli ve tüm öğrencilere öğretilmelidir. Uzmanlar sınıf kurallarının en fazla yedi tane olması durumunda akılda kalıcı olacağını belirtmektedirler.)
- Öğrenci davranışlarının değiştirilmesi (Öğrencilerin uygun davranışlarını arttırmak için, etkili ödüllendirme sistemleri; uygun olmayan davranışlarını azaltmak içinse etkili caydırma sistemleri benimsenmelidir.)
- Eğitim ortamının çekici kılınması (Eğitim ortamının tüm öğrenciler için zevkli ve ilginç hale gelmesine; dolayısıyla, öğrencilerin dikkatlerinin ders dışına kaymasının önlenmesine yardımcı olacak araç-gereç ve etkinlikler hazırlanmalıdır.)
- Etkili sınıf yönetimine ek olarak, örnek uygulamalar ve yaparak yaşayarak öğrenme yöntemlerine daha sık yer verilmelidir. Kaynaştırma öğrencisine yönelik özel etkinlik düzenlemekten çok, sınıfça yapılan etkinliklere katılımını sağlamak esas olmalıdır.

Resim 1.25: Kaynaştırma öğrencisinin yaparak yaşayarak öğrenmesine fırsat tanınmalıdır

Sınıf içinde diğer çocuklar ve kaynaştırma eğitimi alan öğrenci arasındaki iletişimi aktifleştirecek sosyal aktiviteler düzenlenmesi, küçük grup çalışmaları yapılması, sınıf içindeki diğer öğrencilerin engelli arkadaşları ile empati kurmalarını sağlayacak etkinlik ya da oyunlar düzenlenmesi yararlı olacaktır.

Resim 1.26: Normal bir öğrenci koltuk değnekleriyle, bir bacağı olmadan oyun oynamanın zorluğunu ayağını bükerek bu oyunu oynamaya çalıştığında anlayacaktır

Örneğin sınıfta görme engelli öğrencisi olan öğretmen, sınıfındaki diğer öğrencilerinde katılımıyla “körebe oyunu” ya da “görmeden tanı” oyunu oynatarak diğer çocukların görme engelli arkadaşlarının ne gibi zorluklar yaşadığını anlamalarına yardımcı olabilir.

Resim 1.27: Körebe oyunu

UYGULAMA FAALİYETİ

Çevrenizde bulunan erken çocukluk eğitimi kurumlarında kaynaştırma eğitimi alan öğrencilere yönelik hazırlanan BEP programını inceleyerek sınıfta arkadaşlarınıza sununuz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Grup oluşturunuz.	➤ Sınıf mevcuduna göre gruplara ayrılınız. Çalışmanızı grup üyeleriyle işbirliği içinde yürütünüz.
➤ Bir erken çocukluk eğitimi kurumu belirleyiniz.	➤ Çevrenizde bulunan erken çocukluk eğitimi kurumlarını araştırarak kaynaştırma eğitimi öğrencisi olan bir kurum seçiniz.
➤ Kurum yetkilisine ve öğretmenlerine soracağınız soruları belirleyiniz.	➤ Sorularınıza onların başarılarını ortaya çıkaracak olumlu sorulardan başlayınız. Karşılaştıkları zorluklar ve başarısızlıklarla ilgili sorulara daha sonra geçiniz.
➤ Giyiminizin görüşme için uygun olmasına dikkat ediniz.	➤ Temiz, sade ve özenli giyiniz.
➤ Kibar davranınız.	➤ Konuşmalarınızda ve davranışlarınızda nezaket kurallarına uygun davranmaya özen gösteriniz.
➤ Kurumun hazırladığı Bireysel Eğitim Programlarını inceleyiniz.	➤ Yapılan her çalışma ile etkinlik ve bunların belirlenme yöntemleri hakkında bilgi almaya çalışınız. Hazırladıkları BEP programını örnek alabilmek için kurum yetkilisinden izin isteyiniz.
➤ Kurumun fiziki yapısı ve uygunluğu hakkında bilgi alınız.	➤ Kurumun sınıf ve kat sayısı, etkinlikler için kullanılan araç, gereç ve donanımları hakkında bilgi alınız. Kurum yetkilisinden izin alarak kurumun çeşitli birimlerinin fotoğraflarını çekebilirsiniz.
➤ Hazırladığınız bütün resim ve bilgileri sırasıyla bir dosyaya yerleştiriniz.	➤ Yaptığınız görüşmede elde ettiğiniz bütün bilgi ve resimleri, BEP örneklerini bir dosyaya düzenli şekilde hazırlayınız.
➤ Grup olarak hazırladığınız raporunuzu sınıfta arkadaşlarınıza sununuz ve birlikte değerlendiriniz.	➤ Topladığınız bilgi ve resimlerden yararlanarak dosyanızı sınıf arkadaşlarınıza sununuz. Sunumunuzu power point sunusu olarak hazırlayabilirsiniz. Örnek aldığınız BEP ile arkadaşlarınızın örnek BEP lerini karşılaştırarak farklı ve aynı olan uygulamaları tespit ediniz.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendiniz ya da arkadaşınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet/Hayır seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	Evet	Hayır
Grup oluşturduğunuz mu?		
Bir erken çocukluk eğitimi kurumu belirlediniz mi?		
Kurum yetkilisine ve öğretmenlerine soracağınız soruları belirlediniz mi?		
Giyiminizin görüşme için uygun olmasına dikkat ettiniz mi?		
Kibar davrandınız mı?		
Kurumun hazırladığı Bireysel Eğitim Programlarını incelediniz mi?		
Kurumun fiziki yapısı ve uygunluğu hakkında bilgi aldınız mı?		
Hazırladığımız bütün resim ve bilgileri sırasıyla bir dosyaya yerleştirdiniz mi?		
Grup olarak hazırladığımız raporunuzu sınıfta arkadaşlarınıza sununuz ve birlikte değerlendirdiniz mi?		
TOPLAM		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa, faaliyete dönerek ilgili konuyu tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları yanıtlayarak belirleyiniz. Soruların yanındaki başlıkları doğru önermeler için (D), yanlış önermeler için (Y) yazarak doldurunuz.

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanları (D), yanlış olanları (Y) şeklinde işaretleyiniz.

- 1) () Özel gereksinimli bireyleri yaşlılarından ayırmak insan haklarına **aykırıdır.**
- 2) () Özel gereksinimli çocuklar eğitimleri sadece, onların ihtiyaçlarına göre hazırlanmış özel ortamlarda ve bu konuda yeterli bilgi ve beceriye sahip özel eğitimcilerle sağlanmalıdır.
- 3) () Kaynaştırma; özel eğitim gerektiren bireylerin, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte eğitim ve öğretimlerini resmi ve özel okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan, destek eğitim hizmetlerinin sağlandığı özel eğitim uygulamalarıdır.
- 4) () Kaynaştırmanın amacı, özel eğitime ihtiyacı olan bireyi normal hale getirmektir.
- 5) () “Özel eğitim gerektiren her bireyin akranları ile birlikte aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.” İfadesi kaynaştırma eğitimi uygulama ilkelerinden biridir.
- 6) () Kaynaştırma uygulamaları yapılan okul öncesi eğitim kurumlarında sınıf mevcutları 25 olmalıdır.
- 7) () Yetersizlikleri bulunan öğrencilerin kaynaştırma eğitimine alınmaları özel eğitim aldıkları kurumun öğretmeninin düzenleyeceği ve okul müdürüne sunacağı rapor sonucunda okul idaresinin alacağı kararla gerçekleşir.
- 8) () Birebir eğitimin devamlı olması sosyal etkileşim deneyimlerini kısıtlayabilir.
- 9) () Sınıftaki diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisi, engeli ve özellikleri hakkında önceden bilgilendirilmelidirler.
- 10) () BEP in hazırlanması uzman kişiler tarafından yapılır. Objektif olamayacakları için, BEP hazırlanırken anne – baba bu hazırlığı yapan gruba kesinlikle **alınmamalıdır.**

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında Kaynaştırma eğitimini planlayıp uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bulduğunuz yöredeki rehberlik araştırma merkezi ile görüşerek engelli bir çocuğun erken çocukluk eğitimi döneminde kaynaştırma eğitimi almasına karar verilirken hangi kısıtları göz önünde bulundurduklarını öğrenip arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNİ PLANLAMAK

2.1. Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Eğitim Kurumları

Bu kurumlar ya doğrudan kaynaştırma eğitimi uygulanan kurumlardır ya da kaynaştırma eğitimi vermeyen ancak kaynaştırma eğitiminin uygulanmasını yönlendiren, geliştiren kurumlardır.

2.1.1. Rehberlik Ve Araştırma Merkezleri (RAM)

Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinin 21. Maddesine göre;

Madde 21- Eğitim-öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerekli her türlü çalışmalarla birlikte ildeki özel eğitim gerektiren bireylerin tanılanmaları ve bu bireylere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il ve ilçelerde rehberlik ve araştırma merkezi/merkezlerince yürütülür.

Rehberlik ve araştırma merkezinin açılma şartlarına ilişkin ölçütler bir yönergeyle belirlenir.

Ayrıca Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 43. maddesinde özel eğitim gerektiren bireylerin tanılanması, incelenmesi, yerleştirilmesi ile ilgili rehberlik ve araştırma merkezlerinin görev ve sorumlulukları açıklanmıştır.

Üniversitelerin psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikolojik hizmetler, psikoloji ve ilgili bölümlerinden mezun olan meslek elemanlarının görev aldığı rehberlik ve araştırma merkezleri görev bölgesinde bulunan eğitim-öğretim kurumlarında;

- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin planlanması, koordinasyonu ve izlenmesi,
- Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların tespit edilmesi, seçilmesi, teşhisi, yerleştirilecek kurumların kararlaştırılması ve bu çocuklar için gerekli rehberliğin yapılması,
- Psikolojik, sosyal ve duygusal yönden yardıma ihtiyacı olan gençler için gereken inceleme, izleme ve danışma gibi çalışmaların yürütülmesi görevlerini yürütür.

2.1.2. Özel Eğitim Okulları

Özel eğitim okulları, erken çocukluk eğitiminden başlayarak yüksek öğrenime kadar her düzeyde açılan ve özel eğitim gerektiren bireylerin bir arada eğitim aldıkları kurumlardır. Tanımından da anlaşılacağı gibi özel eğitim okulları doğrudan kaynaştırma eğitiminin uygulandığı kurumlar değildir. Bu kurumlarda sadece herhangi bir nedenle normal çocuklardan farklı olan çocuklara eğitim verilmektedir.

Resim 2.1: Türkan Sabancı Görme Engelliler Okulu

Bazı özel eğitim okullarında ise bu çocuklara beceri kazandırmak amaçlanmaktadır. Örneğin Safranbolu Hasan Gemici Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi - Zihinsel Engelliler Okulunda 1990 yılından beri zihinsel engelli çocukların topluma kazandırılması, kendilerine, ailelerine ve ülkemize faydalı birer birey olarak yetiştirilmesi amacıyla eğitim verilmektedir.

Resim 2.2: Safranbolu Hasan Gemici Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi - Zihinsel Engelliler Okulu

Ancak özel eğitim kurumu dolaylı olarak kaynaştırma eğitimine destek olmaktadır. Kaynaştırma eğitimi alan bir öğrenci aynı zamanda da bir özel eğitim kurumundan destek eğitimi alabilir. Bu süre zarfında özel eğitim okulundaki öğretmen ile çocuğun kaynaştırma eğitimi aldığı okul öğretmeni arasında sıkı bir işbirliği söz konusudur. Bazen de kaynaştırma eğitimi alan çocuğun ayrıca bir özel eğitim okulundan destek eğitimi almasına gerek olmadığı durumlar vardır. Yine de kaynaştırma öğrencisi olduğu okulun öğretmeni, çocuğun daha önceden eğitim aldığı özel eğitim kurumu ile işbirliği içinde olması faydalı olacaktır. Bu sayede öğrencisini daha iyi tanıyabilecek, olumsuzlukların nedenlerini daha çabuk bulabilecektir.

Ülkemizde özel ve resmi kurumlara bağlı birçok özel eğitim kurumu bulunmaktadır.

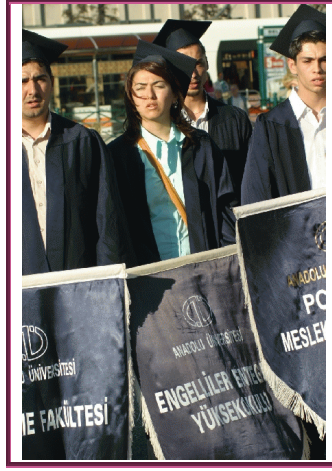
2.1.2. Kaynaştırma Eğitimi Veren Kurumlar(Özel ve Resmi Kurumlar)

Kaynaştırma eğitimi erken çocukluk eğitiminden başlayarak yüksek öğrenime kadar her düzeydeki örgün ve yaygın eğitim veren kurumlarda uygulanmaktadır. Özel gereksinimli çocuklar; özel ve resmi erken çocukluk eğitimi okulları, ilköğretim okulları, orta öğretim kurumları, meslek edindirme kurslarında yürütülen eğitim ve öğretim sürecine dahil edilmektedirler. Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin 10. maddesinde “Kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 48 ayını dolduran ve aynı yılın aralık ayı sonuna kadar 72 ayını doldurmayan özel eğitime muhtaç çocuklardan; rehberlik ve araştırma merkezlerince okul öncesi eğitim kurumlarına devam edebilir raporu verilmiş eğitilebilir olanlar ve birden fazla özrü bulunmayanlar, kapasitenin 1/10 u oranında bu kurumlara kaydedilirler.” denilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının bütün eğitim birimlerinin yönetmeliklerinde bu konu ile ilgili gerekli tedbirler alınmıştır.

Kaynaştırma eğitimi konusunda her geçen gün büyük atılımlar olmaktadır. Bu atılımların en önemlisi de Eskişehir Anadolu Üniversitesinde açılan Engelliler Entegre Yüksek Okuludur.

Engelliler Entegre Yüksekokulu 1993-1994 eğitim-öğretim yılında faaliyete geçmiştir. Uygulamalı Güzel Sanatlar Bölümünde, Grafik Sanatları Lisans Programı,

Seramik Sanatları Lisans Programı; İdari Meslekler Bölümünde, Bilgisayar Operatörlüğü Önlisans Programı; Mimarlık Bölümünde, Yapı Ressamlığı Önlisans Programlarında eğitim verilmektedir. Bünyesinde bulunan bölümler, işitme engelli bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji ile donatılmıştır. Engelliler Entegre Yüksekokulu'nun amacı, özel eğitime muhtaç engellilere engel türlerine uyan meslek programlarında eğitim vermek, onların topluma üretken bireyler olarak katılmalarını sağlamaktır.

Resim 2.3 :Engelliler Entegre Yüksekokulu 2005 Mezuniyeti

“Arkasında sağlam bir aile, iyi bir eğitimci ve bilinçli bir toplum olduğunda engelli çocuk kalmayacaktır.”

2.1.2. Özel Eğitim Merkezleri

Özel Eğitim Merkezleri Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak açılabilir. Resmi ya da özel olarak açılan bu merkezlerde değişik özür gruplarındaki çocuklara özel eğitim verilmektedir. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun internet sitesinde özel ve resmi özel eğitim merkezlerinin adres ve telefon bilgilerine ve bu merkezlerde uygulanan eğitim programlarına ulaşmak mümkündür (<http://www.shcek.gov.tr>).

2.1.3. Üniversite Kurumları

Ülkemizde özel eğitim alanına öğretmen yetiştiren üniversitelerin yanı sıra, bu alanda öğretmen yetiştirmeyen ancak özel eğitim ya da deste hizmet konularında uygulama alanları olan üniversiteler bulunmaktadır. Üniversiteler bünyesinde açılmış olan özel eğitim ya da bu konuyla ilgili bölümlerin uygulama birimleri, araştırma merkezleri ve enstitüler özel eğitimle ilgili üniversite kurumlarını oluşturmaktadır.

Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi başta olmak üzere, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Konya Selçuk Üniversitesi, Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Trakya Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi bu kurumlar arasındadır.

2.1.4. Özel Ve Gönüllü Kuruluşlar

- **Özel kuruluşlar:** Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel kuruluşlar 625 sayılı Özel Eğitim Kurumları Kanununa göre gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılan kurumlardır. Bu kurumlar MEB Özel Özel Eğitim Kursları ve Özel Özel Eğitim Okullarıdır. Bu kurumların işleyiş esasları MEB Özel Özel Eğitim Kursları Yönetmeliği ve MEB Özel Özel Eğitim Okulları Çerçeve Yönetmeliğinde belirtildiği şekilde yürütülmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından sunulan hizmetler ise Özel Rehabilitasyon ve Eğitim Hizmetleridir. Bu kuruluşların işleyişi, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı Özel Özel Eğitim Hizmetleri, Özel Rehabilitasyon ve Eğitim Merkezleri Yönetmeliği doğrultusunda sürdürülmektedir.

Resim 2.4: T.C. Başbakanlık Özürsüzler İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanmış afiş

- **Gönüllü kuruluşlar:** Bir işin yapılmasını, hiçbir yükümlülüğü yokken üstlenen kuruluşlara gönüllü kuruluş denilmektedir. Özel eğitim gerektiren çocukların eğitimlerini üstlenen gönüllü kuruluşlar işleyişleri bakımından iki grupta incelenir. Birinci gruptaki gönüllü kuruluşlar, kuruluş amacı doğrudan engelli

bireylerle ilişkili olmayan, sadece engellilerle ilgili çalışmalarını hiçbir yükümlülüğü yokken isteyerek üstlenen kuruluşlardır. İkinci gruptaki gönüllü kuruluşlar ise doğrudan, özel eğitim gerektiren çocuğun sahip oldukları eğitim ve diğer haklarını savunan ve elde etmek için mücadele veren gönüllü kuruluşlardır. Türkiye Sakatları Koruma Vakfı, Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme Ve Koruma Vakfı, Spastik Felçlileri Koruma Ve Güçlendirme Vakfı, UNDSPD-Birleşmiş Milletler, Sosyal Politika ve Kalkınma Birimi, Özürlüler Programı (United Nations, Division for Social Policy and Development), ILO-Uluslararası Çalışma Örgütü- Özürlüler Programı (International Labour Organization-Disability Program) gibi kuruluşlar ikinci grupta bulunan gönüllü kuruluşlara örnektir.

2.2. Engellilere Yönelik İş Alanları

Anayasa'nın 50. Maddesinde "Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar, çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.", 61. Maddesinde "Devlet, sakatların korunmasını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır." ifadeleri yer almaktadır. Dolayısıyla özür ya da engeli olan kişilerin bakım, tedavi, korunma ve topluma kazandırılması devletin görevi olarak belirlenmiştir.

Engelli bireyin topluma kazandırılabilmesi ve ihtiyaçlarını kendisinin karşılayabilmesi için yapılabilecek en önemli şey onlara iş imkanı, istihdam olanağı sağlamaktır.

Ülkemizde özürlü bireylerin çalışma olanakları, iş alanları ve bunlara ilişkin düzenlemeler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Özürlü, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İstihdamı Hakkında Yönetmelikle yapılmıştır. Bu yönetmelik 4857 sayılı İş Kanununun 30. maddesi hükümlerine göre düzenlenmiştir.

4857 sayılı İş Kanununun 30. maddesinde - İşverenler elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları işyerlerinde her yılın ocak ayı başından itibaren yürürlüğe girecek şekilde Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranlarda özürlü ve eski hükümlü ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin (B) fıkrası uyarınca istihdamı zorunlu olan terör mağduru işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin toplam oranı yüzde altıdır. Ancak özürlüler için belirlenecek oran, toplam oranın yarısından az olamaz. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır." denilmektedir. 4850 İş Kanununun 63. maddesine göre özürlü bireyin en fazla çalışma süresi haftada 45 saattir.

İş Kanununun 101. maddesi uyarınca ise 30. maddeye uymayanlar için "Bu Kanunun 30 uncu maddesindeki hükümlere aykırı olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her özürlü ve eski hükümlü ve çalıştırmadığı her ay için

yediyüzelli milyon lira para cezası verilir. Kamu kuruluşları da bu para cezasından hiçbir şekilde muaf tutulamaz.” ibaresi kullanılmıştır.

Ülkemizde özürliilere, onların istihdamına ve iş sağlığına verilen önem doğrultusunda devletin pek çok biriminde çalışmalar yürütölmektedir. Bu çalışmalardan belki de en önemlileri 2006 yılında Milli Prodöktivite Merkezinin Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ile ve yine Milli Prodöktivite Merkezinin İş Sağlığı ve Güvenliğı Genel Müdürlüğü ile yaptığı protokollerdir. (Milli Prodöktivite Merkezi Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ile “Engellilerin Verimlilik ve İstihdamının Artırılmasına Yönelik Eğitim ve Araştırma Faaliyetleri” konusunda, İş Sağlığı ve Güvenliğı Genel Müdürlüğü ile de “Verimlilik Kapsamında İş Sağlığı ve Güvenliğı ve Ergonomi Alanında Araştırma ve Eğitim Projesi” konulu iki Protokolü 28 Eylül 2006 tarihinde imzalamıştır.)

Resim 2.5: Milli Prodöktivite Merkezi, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve İş Sağlığı ve Güvenliğı Genel Müdürlüğü yetkilileri ile protokollerin imzalanması töreni

➤ **Özürliilerin Çalışabileceğı İş Alanları**

Engellilerin istihdam edilmesinde özürlerinin cinsi ve derecesinin yanı sıra, aldıkları mesleki eğitim ve kursların da göz önünde bulundurulması çalışma hayatındaki başarılarını artıracak ve kendilerine güven duymalarını sağlayacaktır.

Resim 2.6:Gerekli imkanlar sağlandığında engelliler de birçok iş alanında görev yapabilirler

➤ **Bedensel Özürlüler İçin Çalışma Alanları**

Kalite kontrolü, gişe memuru, büro memuru, resepsiyoncu, dosyalama memurluğu, satıcı, ticari temsilci, fabrika mümessili, hisse senedi ve tahvil satıcı, sigorta eksper, ilan ve reklâm satıcısı, şurup ve imal işçisi, kilim dokuyucu, kumaş onarıcı, örgücü, çorap kontrolü ve onarıcı, kordon ve şerit işçisi, kaytan işçisi, kroşe sürfleci, sayacı, taban presçisi, taban geçirici, ayakkabı tamircisi, markot (ağaç), taş ayırıcı, çilingir, oto kilit imal işçi, tamirci makinist, radyo ve TV tamircisi, elektrik tamircisi, lehimci, bakırcı, çömlekçi, gravürücü, düz tablalı baskıcı, ağ file örücüsü, post ve deri ayırıcısı, deri işçisi, tütün harman işçisi, erkek ve kadın terzisi, patron hazırlayıcı, biçici, deri giyim dikişçisi, mobilya döşemecisi, taşıt döşemecisi, yelken çadır tente işçisi, şemsiye işçisi, konfeksiyon kontrolü, ayakkabı imalat işçisi, ortopedik ayakkabı imalat işçisi, ciltçi, nefesli sazlar imalat işçisi, sepet imal işçisi, fırça ve süpürge imal işçisi, oyuncak bebek imal işçisi, fermuar imal işçisi, düğme imal işçisi, kauçuk damga imal işçisi, lastik ayakkabı imal işçisi, kibrit imal işçisi, mum imal işçisi, ambalajcı, etiketçi, kap doldurma makine operatörü, kapaklama ve mühür makinesi operatörü, oda hizmetçisi, çamaşır makinesi operatörü, kuru temizleme makine operatörü, kuru temizleyici, lekeci, ütücü, manikürcü ve pedikürcü, çay toplama işçisi, kırkıcı, sağım işçisi, zabıt katibi, daktilografi, gişe memuru, telefon santral operatörü, telsiz telefon operatörü, telgraf-teleks operatörü, metin yazarı, heykeltıraş, bestekar, enstrümanacı, ses sanatkarı, masör, kütüphaneci.

Resim 2.7: Bedensel engelliler ve çalışma mekanları

➤ **İşitme Engelliler İçin Çalışma Alanları**

Halıcılık, daktilograf, trikotaj, muhasebe, fotoğrafçılık, tabela işleri, ayakkabıcılık, kalorifer ateşçiliği, elektronik, elektrikçilik, marangoz, demircilik, kaynakçılık, sıhhi tesisat, mimari proje ressamlığı, teknik resim, yapı, tornacılık, metal işleri, makine ressamlığı, duvarcılık, oksijen kaynakçılığı, kilim, boyacı, biçki dikiş, çiçek, el örgücülüğü, sim sırma, hasır örgücülüğü, oymacılık, trikotaj, çorapçılık, çocuk bakımı, kuaför, tarım işleri, garson, pano ve süs eşyası yapımı, turizmci, masör.

➤ **Zihinsel Özürlülerin Çalışma Alanları**

Büro elemanları, metal işleri, ağaç işleri, el sanatları, makrome, hasır örgücülüğü, ayakkabıcılık, halıcılık, dokumacılık, tamir işleri, açılılık, oto kuaförü, ciltçilik, seramik, boncuk işleri, boyama.

➤ Görme Engelliler İçin Çalışma Alanları

Bilgisayar kullanımı, daktilograf, masörlük, santralcilik, çilingircilik, trikotaj, makrome, hayvancılık, el örgücülüğü, balık ağa örme, çorapçılık, tavukçuluk, tüm müzik enstrümanları ile sosyal ve kültürel etkinlik.

Yukarıda sıralanan meslekler özür grubuna göre engelli bireyin yapabileceği meslek alanlarından bazılarıdır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Özürlü, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İstihdamı Hakkında Yönetmeliği Ek 1 tablosunda bu meslekler daha ayrıntılı olarak sıralanmıştır.

2.3. Kaynaştırma Eğitimini Planlamak/Uygulamak

Kaynaştırma uygulamaları yapılan okul ve kurumlarda, kaynaştırma eğitimini ve özel eğitim gerektiren kaynaştırma öğrencileri için bireyselleştirilmiş eğitim programını geliştirmek, uygulamak, izlemek ve değerlendirmek için bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi oluşturulur.

Resim 2.8: Az gören kaynaştırma öğrencisi

Kaynaştırma öğrencisi bulunan erken çocukluk eğitimi kurumu öğretmeni, çocuğun özel eğitim aldığı kurumdan gelen raporu inceler ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı Geliştirme Birimince hazırlanmış BEP doğrultusunda Bireyselleştirilmiş Öğretim Planı hazırlar. BÖP hazırlığında uzun ve kısa dönemli amaçları belirlemeden önce çocuğun şu andaki mevcut performansına bakarak; hangi gelişim alanında, hangi yaş grubunun, hangi hedef davranışlarını gösterdiğini belirlemelidir. Daha sonra bu hedef davranışın bir üst davranışını kazandırmayı BÖP planına amaç olarak yerleştirmelidir. Bireyselleştirilmiş Öğretim Planında bulunması gerekenleri şu şekilde sıralayabiliriz:

Resim 2.9: Kaynaştırma sınıfı

➤ **Konu**

Öğretimsel amaç hangi konuya bağlı olarak öğretilecekse o konunun adı bu kısma yazılacaktır.

➤ **Öğrencinin Performans Düzeyi**

Konuya, gelişimsel hedefe ve hedef davranışa bağlı olarak yapılan genel değerlendirme sonucuna göre öğrencinin gösterdiği performans düzeyi bu kısma yazılacaktır.

➤ **Uzun Dönemli Hedef**

Tarama kontrol listeleri ile yapılan genel değerlendirme sonucunda öğrencinin BEP'inde yer alan uzun dönemli hedefler bu kısma yazılacaktır.

➤ **Kısa Dönemli Hedef**

Öğrencinin BEP'inde yer alan uzun dönemli hedef bağlı olarak belirlenen Kısa dönemli hedef bu kısma yazılacaktır. İlk olarak öğretilecek olan kısa dönemli hedefe başlanacak ve bu hedef öğretildikten sonra sırasıyla diğer hedeflere geçilecektir. hedef davranışlar basitten karmaşığa doğru kazandırılmaya çalışılmalıdır. Bir hedef davranış kazandırılmadan bir diğerine geçilmemelidir.

➤ **Öğretimsel Hedef**

Kısa dönemli hedefi çekeştirmek için gerekli olan aşama / aşamalar bu kısma yazılacaktır. Beceri öğretiminde tüm öğretimsel hedefler tek BÖP üzerinde gösterilecek ve öğretimi yapılacaktır. Akademik alanlarda ise her öğretimsel hedef için ayrı BÖP hazırlanacak ve öğretimi yapılacaktır.

➤ **Öğretim Süreci**

➤ **Öğretimin yapıldığı yer: Öğretimin nerede yapılacağı bu kısma yazılacaktır.**

- Araç-gereçler: Öğretimi yaparken kullanılacak her türlü materyal / araç-gereç bu kısma yazılacaktır.
- Öğretimde kullanılacak yöntemler / teknikler: Öğretim yapılırken hangi yöntemlerin / tekniklerin kullanılacağı bu kısma yazılacaktır.
- Süre: Öğretimde kullanılacak süre bu kısma yazılacaktır.
- Uygulama: Derse hazırlıktan başlamak üzere, öğretimin nasıl yapılacağı (yönergeler, yardımlar, geribildirimler ve ödüller) adım adım bu kısma yazılacaktır.
- Değerlendirme: Öğretim sürecinde yapılacak değerlendirmeler EK 3'te verilen BÖP Değerlendirme Formu'na kaydedilecektir. Bu forma öncelikle ölçüt bağımlı ölçü aracı ile yapmış olduğunuz ilk değerlendirme başlangıç değerlendirmesi (BD) olarak kaydedilecektir. Daha sonra yaptığınız öğretim oturumlarının değerlendirmesi ise sırasıyla oturumların altına sırasıyla kaydedilecektir.

ÖRNEK)

.....ANAOKULU

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI (BEP) FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı: Melis K.

BEP Hazırlama Tarihi/..../.....

Sınıfı:6 Yaş Grubu

Gelişim Alanı: Bilişsel Becerilerin Gelişimi

Öğrencinin şu anki performans düzeyi: Melis, verilen nesnelerin içinden eksilen ya da eklenen nesnenin adını söyleyebilmektedir. Verilen nesneleri renklerine göre (ana renkler) sınıflayabilmektedir. Gösterilen belli sayıdaki nesneyi (en fazla 10 nesneyi) doğru olarak sayabilmektedir. Ancak elemanları eşit sayıda olan iki grup nesneyi eşleştirememektedir. Nesnelerin mekândaki konumlarını doğru olarak söyleyememektedir. Problem çözmede ve neden-sonuç ilişkisi kurmada da yetersizliğe sahiptir

UZUN DÖNEMLİ AMAÇ	KISA DÖNEMLİ AMAÇLAR	YÖNTEM VE MATERYALLER	Başlama ve Değerlendirme Tarihi
<p>*Melis, sayılar ve nesnelere arasındaki ilişkiyi kavrar.</p> <p>*Melis, nesnelere sayılarına, şekillerine ve renklerine göre sınıflar.</p> <p>* Melis, zaman, nesnelere mekândaki konumlarını doğru söyleme becerisini kazanır.</p> <p>*Melis, yaşama dair alıştırma ve problem çözer.</p> <p>*Melis, neden-sonuç ilişkisi kurar.</p>	<p>* Melis, 1 den 10 a kadar olan nesnelere üzerinde toplama yapar.</p> <p>*Melis, söylenen sayı kadar nesneyi gösterir, gösterilen sayı kadar nesneyi doğru olarak sayar.</p> <p>*Melis, çevresindeki nesnelere kare, dikdörtgen ve üçgeni tanıır.</p> <p>*Nesnelere renk tonlarına göre sınıflar.</p> <p>* Melis, zamanı (sabah, öğle, akşam), nesnelere mekândaki konumlarını doğru söyler ve nesnelere belli bir mekânda birbirlerine olan yakınlık ya da uzaklığını adım ve karışla ölçer. *Melis, günlük yaşama ilgili karşılaştığı problemin ne olduğunu söyler, çözüm yolları önerir. En uygun çözüm yolunu seçer.</p>	<p>Yöntemler:</p> <p>*Anlatım, Soru-Cevap, Demonstrasyon, ipucu verme</p> <p>Araç-Gereçler:</p> <p>*Hikâye ve boyama kitapları, defter, kalem, Renkli küpler, renk ve şekil kartları, yapbozlar, renkli legolar</p>	<p>20/ 09 / 2006</p> <p>20 / 05 / 2007</p>

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRETİM PROGRAMI (BÖP) FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı: Melis K.

Grubu: 6 Yaş

Öğretmenin Adı-Soyadı:

Konu	Nesnelerin birbirinden farkı
Öğrencinin Performans Düzeyi	Melis, söylenen sayı kadar nesneyi göstereme, gösterilen belli sayıdaki nesneyi doğru olarak sayma becerisine sahip. Ancak elemanları eşit sayıdaki iki grup nesneyi eşleştiremiyor.
Uzun Dönemli Amaç	Verilen nesnelere sayabilme ve sayılarına göre gruplayabilme
Kısa Dönemli Hedef	Elemanları eşit sayıdaki iki grup nesneyi eşleştirme
Öğretimsel Hedef	— Elinde bulunan grupların elemanlarını sayma — Aynı sayıda elemana sahip olan grupları diğerlerinden ayırma — Aynı sayıda elemana sahip olan grupları eşleştirme
Öğretim Süreci A) Öğretimin yapıldığı yer B) Araç-gereçler C) Öğretimde kullanılan yöntemler/teknikler D) Süre E) Uygulama F) DeğerlendirmeAnaokulu 6 yaş sınıfı Eşleştirme kartları, oyuncaklar, boncuklar Demostrasyon, soru-cevap, ipucu verme, ödüllendirme 15 dakika. Bu bölüme eşleştirme kartlarıyla yapılacak olan çalışma özetlenecektir (Çalışmaya başlarken öğrencinin dikkati çekilecek, çalışmanın amacı, uyması gereken kurallar ve çalışmayı bitirdiğinde kazanacağı ödül öğrenciye söylenecek ve çalışmada kullanılacak araç-gereçler tanıtılacaktır. Daha sonra ana yönerge verilecek ve öğrencinin tepki vermesi beklenecek, öğrenci becerinin basamaklarını yerine getiriyorsa ödüllendirilecek, yerine getiremiyorsa uygun ipucundan başlanarak, yardımla öğrencinin basamakları yerine getirmesi sağlanacaktır. Daha sonra öğrencinin her beceri basamağındaki durumu BÖP Değerlendirme Formu'na kaydedilecektir.) BÖP değerlendirme formu kullanılarak başlangıç, öğretim süreci ve izleme değerlendirmesi yapılacaktır.

Öğretmenin Adı Soyadı:

UYGULAMA FAALİYETİ

Şu anki performansı ve kazanılması istenen uzun dönemli hedefi aşağıda size verilmiş olan, **işitme yetersizliği bulunan** ve işitme cihazı kullanan kaynaştırma öğrencisi için bireyselleştirilmiş öğretim programı hazırlayınız. Hazırladığımız programı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Uzun dönemli hedefe bağlı olarak kısa dönemli hedef belirleyiniz.	➤ Sizinle aynı organizasyonu seçen arkadaşlarınızın fikirlerinden etkilenmemeye ve onlardan farklı düzenlemeler planlamaya gayret ediniz.
➤ Belirlediğiniz hedef davranışı kazandırmanıza yardımcı olacak etkinlik belirleyiniz.	➤ Hedef davranışın çocuğa kazandırılması için hangi etkinliği uygulayacağınızı planlayınız.
➤ Uygulamanın yapılacağı yeri belirleyiniz.	➤ Belirlediğiniz hedef davranışı kazandırmanıza yardımcı olacak etkinliği okulun hangi biriminde uygulayacağınızı belirleyiniz.
➤ Etkinliğin uygulanmasında kullanılacak araç- gereci belirleyiniz.	➤ Etkinliğin uygulanabilmesi için gerekli araç gerecin listesini çıkarınız.
➤ Etkinliğin uygulanmasında kullanılacak yöntem ve teknikleri belirleyiniz.	➤ Belirlediğiniz hedef davranışın kazandırılması için belirlediğiniz etkinliğin hangi yöntem ve tekniklerle uygulanmasının başarı kazandırabileceğini düşünerek yöntem ve teknikleri belirleyiniz.
➤ Etkinliğin uygulanma süresini belirleyiniz.	➤ Etkinliğin uygulanması için yeterli süre belirleyiniz. Bu öğrencinin normal özelliklere sahip olmadığını unutmayınız.
➤ Etkinliğin uygulanışını BÖP formuna yazınız.	➤ Etkinliğin uygulanış aşamalarını tek tek ayrıntısıyla forma yazınız.
➤ Yaptığımız bütün bu çalışmaların içeren bir BÖP formu hazırlayınız.	➤ Formun anlaşılır bir ifadeyle doldurulmasına özen gösteriniz.
➤ BÖP formunuzu sınıfta arkadaşlarınıza sununuz.	➤ Sunumunuzu CD'ye aktararak slayt gösterisi şeklinde yapabilirsiniz.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendiniz ya da arkadaşınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet/Hayır seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ		
	Evet	Hayır
Uzun dönemli hedefe bağlı olarak kısa dönemli hedef belirlediniz mi?		
Belirlediğiniz hedef davranışı kazandırmanıza yardımcı olacak etkinlik belirlediniz mi?		
Uygulamanın yapılacağı yeri belirlediniz mi?		
Etkinliğin uygulanmasında kullanılacak araç- gereci belirlediniz mi?		
Etkinliğin uygulanmasında kullanılacak yöntem ve teknikleri belirlediniz mi?		
Etkinliğin uygulanma süresini belirlediniz mi?		
Etkinliğin uygulanışını BÖP formuna yazdınız mı?		
Yaptığınız bütün bu çalışmaları içeren bir BÖP formu hazırladınız mı?		
BÖP formunuzu sınıfta arkadaşlarınıza sundunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kontrol listesine göre değerlendiriniz.

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonucunda eksiğiniz varsa, faaliyete dönerek ilgili konuyu tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında kazandığımız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları yanıtlayarak belirleyiniz.

- 1) Aşağıdakilerden hangisi kaynaştırma eğitime yönelik eğitim kurumlarındanır?
 - A) Rehberlik araştırma merkezi
 - B) İlköğretim okulları
 - C) Özel eğitim okulları
 - D) Hepsi
- 2) Aşağıdakilerden görme engelli bireyin yapabileceği iş alanlarındanır?
 - A) Kalite kontrolü
 - B) Lehimci
 - C) Trikotaj örgücüsü
 - D) Dikişçi
- 3) Sınıf öğretmeni Bireyselleştirilmiş Öğretim Programını aşağıdakilerden hangisi doğrultusunda hazırlar?
 - A) Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
 - B) Okul yönetimi yönergeleri
 - C) Sınıfın genel durumu
 - D) Okul yıllık planı
- 4) Aşağıdaki ifadelerden hangisi **yanlıştır**?
 - A) Hedef davranışlar basitten karmaşığa doğru kazandırılmaya çalışılmalıdır.
 - B) Birkaç hedef davranış bir arada kazandırılmaya çalışılmalıdır.
 - C) Kısa dönemli hedefler, uzun dönemli hedefler doğrultusunda hazırlanmalıdır.
 - D) Bir hedef davranış kazandırılmadan bir diğerine geçilmemelidir.
- 5) Kısa dönemli hedefi gerçekleştirmek için gerekli olan aşama / aşamalar Bireyselleştirilmiş Öğretim Programının hangi bölümünde yer alır?
 - A) Öğretimsel hedef
 - B) Öğretim süreci
 - C) Kısa dönemli hedef
 - D) Uzun dönemli hedef
- 6) Engelli bireylerin çalışma şartları ve haklarını belirleyip düzenleyen bakanlığımız aşağıdakilerden hangisidir?
 - A) İş Kurumu
 - B) Milli Savunma Bakanlığı
 - C) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
 - D) Adalet Bakanlığı

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevaplar verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek ilgili bölümü kontrol ediniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları yanıtlayarak belirleyiniz. Soruların yanındaki başlıkları; doğru önermeler için (D), yanlış önermeler için (Y) yazarak doldurunuz.

- 1) ()Özel eğitim gerektiren çocukların normal gelişim gösteren yaşlılarıyla, normal sınıflarda eğitim ve öğretime özel bir şekilde dâhil edilmesine kaynaştırma denir.
- 2) ()Kaynaştırma uygulamaları yapılan kurumlarda tüm kurum personelinin, öğrencilerin, ailelerin ve yakın çevrelerinin özel eğitim gerektiren öğrencilerin bireysel ve gelişim özellikleri hakkında bilgilendirilmeleri esastır.
- 3) ()Kaynaştırma uygulamalarında öğretim programları, programın amaçları bireye normal çocuklara uygulandığı gibi uygulanır. Bireyselleştirmeye **gerek yoktur**.
- 4) ()Kaynaştırma uygulamaları yapılan okullarda, sınıf mevcutlarının okul öncesi eğitim kurumlarında 30, ilköğretim kurumlarında 50 öğrenciyi aşmamasına dikkat edilir.
- 5) ()Özel eğitim sınıflarına devam eden öğrencilerin; özel eğitim/kaynaştırma uygulaması yapılan sınıfların belirlenmiş bazı etkinliklerine katılması yarı zamanlı kaynaştırma uygulamasıdır.
- 6) ()Sınıf öğretmenin kaynaştırma öğrencisiyle birebir ilgilenmesi, ona özel çalışmalar vermesi, bu öğrencinin sınıf içindeki diğer normal akranlarıyla oluşabilecek sosyal etkileşim deneyimlerini artırır.
- 7) ()Okul müdürünün en önemli görevi kaynaştırma uygulamaları için kurumda gerekli düzenlemeleri planlamak ve uygulanmasını sağlamaktır.
- 8) ()Kaynaştırma eğitimine alınacak engelli çocuğun özür türü, derecesi ve eğitim ihtiyaçları belirlendikten sonra, durumuna en uygun eğitim modeli seçilmeli ve eğitim programları hazırlanmalıdır.
- 9) ()3–21 yaş arasındaki özel eğitim gerektiren bireylere sunulacak hizmetlerin düzenlenebilmesi için hazırlanmış olan yazılı bir plana yıllık plan denir.
- 10) ()Bireyselleştirilmiş eğitim programı, okul müdürü tarafından hazırlanır.
- 11) ()Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi İl Milli Eğitim Müdürü, Okul Müdürü, Rehberlik Araştırma Merkezi Görevlilerinden oluşur.

- 12) ()Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi, kaynaştırma öğrencisine ait olan, eğitsel tanılama, izleme ve değerlendirme ekibince hazırlanmış olan ayrıntılı dosyasını inceler. BEP bu doğrultuda hazırlanır.
- 13) ()Kısa dönemli hedef, disiplin, davranış ve gelişim alanlarında bireyin bir öğretim dönemi ya da öğretim yılı sonunda ulaşması beklenen düzeyi ifade eder.
- 14) ()Uzun dönemli hedefler belirlenirken bireyin; geçmiş başarısı, var olan performans düzeyi, tercihleri, amaçların uygulanabilirliği, öğretime ayrılacak süreyi ve gereksinim duyduğu alanlardaki önceliklerini göz önünde bulundurulur.
- 15) ()Güdü (motive), bireyi, bir amaca ulaşmak için davranmaya iten, harekete geçiren, bireyin davranışını güçlendiren, etkinleştiren, yönelten bir iç güçtür.
- 16) ()Kaynaştırma eğitimi alan öğrencilere, cevabı “evet” veya “hayır” gibi kısa olabilecek sorular seçilmelidir.
- 17) ()Kaynaştırma öğrencileri grup etkinliklerinden çok bireysel eğitime tabi tutulmalıdır.
- 18) ()Sınıf içinde diğer çocuklar ve kaynaştırma eğitimi alan öğrenci arasındaki iletişimi aktifleştirecek sosyal aktiviteler düzenlenmeli, küçük grup çalışmaları yapılmalıdır.
- 19) ()Kaynaştırma öğrencisi sınıf içi kurallara uyma zorunluluğunun dışında bırakılmalıdır.
- 20) ()Özel eğitim okulları, erken çocukluk eğitiminden başlayarak yüksek öğrenime kadar her düzeyde açılan ve özel eğitim gerektiren bireylerin bir arada eğitim aldıkları kurumlardır.
- 21) ()Özel Eğitim Merkezleri Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak açılabilir.
- 22) ()Özürlü bireyin en fazla çalışma süresi haftada 45 saattir.
- 23) ()Engellilerin istihdam edilmesinde özürlerinin cinsi ve derecesinin yanı sıra, aldıkları mesleki eğitim ve kurslar da göz önünde bulundurulmalıdır.
- 24) ()Öğretimsel amaç hangi konuya bağlı olarak öğretilecekse Bireyselleştirilmiş öğretim programında belirtilmelidir.
- 25) ()Derse hazırlıktan başlamak üzere, öğretimin nasıl yapılacağı (yönergeler, yardımlar, geribildirimler ve ödüller) adım adım uygulama kısmına yazılacaktır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevaplar verdiyseniz öğrenme faaliyetinin ilgili bölümüne dönerek ilgili bölümü kontrol ediniz.

Öğrenme faaliyetleri, ölçme değerlendirme ve modül değerlendirme bölümlerinde istenen çalışmaları başarı ile tamamladıysanız öğretmeninizle iletişim kurarak diğer modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ – 1 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	D
6	Y
7	Y
8	D
9	D
10	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ – 2 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	C
3	A
4	B
5	A
6	C

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	Y
5	D
6	Y
7	D
8	D
9	Y
10	Y
11	Y
12	D
13	Y
14	D
15	D
16	Y
17	Y
18	D
19	Y
20	D
21	Y
22	D
23	D
24	D
25	D

KAYNAKÇA

- BİLİR Şule, **Özürlü Çocuklar ve Eğitimleri**, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1986
- CAVKAYTAR Atilla, İbrahim H. Diken, **Özel Eğitime Giriş**, Kök Yayıncılık, Ankara, 2006
- GORDON, Thomas. **E.A.E. Etkili Anababa Eğitimi**. (Çev.: S. Cider), Sistem Yayıncılık, İstanbul: 1995.
- KARADENİZ Gülçin, **ÖZEL EĞİTİM EĞİTİMDE KAYNAŞTIRMA (ENTEGRASYON)**, T. C.Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ve İnsani Bilimler Yüksek Lisansı Tezi, İstanbul, 2002
- MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, **Özel Eğitim ve Rehberlik El Kitabı**, MEB Basımevi, Ankara, 1997
- MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, **Anasınıfı Öğrencilerime ve Velilerine Nasıl Yardım Edebilirim?**, MEB Basımevi, Ankara, 2002
- MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, **Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yol Haritası**, MEB Basımevi, Ankara, 2004
- MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, **Özel Eğitim Hizmetleri Tanıtım El Kitabı**, MEB Basımevi, Ankara, 2006
- MEB Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Yayın : Resmi Gazete, Yayın Tarihi ve Sayısı : 06/06/1997 – 23011, Numarası : 573
- Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği”, MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara 2000
- MEB Özel Eğitim Yönetmeliği
- ÖZSOY Yahya, Mehmet ÖZYÜREK, Süleyman ERİPEK, **Özel Eğitime Giriş , Karatepe Yayınları, Ankara, 1998**
- SENEMOĞLU Nuray, **İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı**, Burdur, Temmuz – 1999
- SEZER Yusuf, Celal Mahir ÇINAR, Osman İMAMOĞLU, Yalçın METİNOĞLU, Süheyla BİLGİOĞLU, Selvi ÇOLAK, Sema GÜN, Ayşe

- GÜNGEÇ, Aslı Nadire HACIBIYIKOĞLU**, TC Kastamonu Valiliği Rehberlik Ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü Kaynaştırma Eğitimi Ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları, **Kastamonu, 2006**
- **YENİ Emel, KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ**, T.C. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Ekonomisi ve Planlaması Tezsiz Yüksek Lisans Programı Araştırması, Ankara, 2005
 - **YILMAZ Nahide, Anaokulu Öğretmeninin Rehber Kitabı**, Yapa Yayınları, İstanbul, 1999
 - <http://ozelegitimci.blogcu.com/>
 - <http://oeaum.ankara.edu.tr/kaynastirma.htm>
 - http://destekegitimi.com/destek/sayfa_deposu/makale/makale.php?id=1
 - <http://www.rehberlikportali.com/Yazi.asp?id=930>
 - <http://www.kisiselbasari.com/Yazi.asp?ID=352>
 - <http://www.martim.org/>
 - <http://www.rehabilitasyon.com/index.php?act=showarticles&act2=read&aid=222&cid=85>
 - http://destekegitimi.com/destek/sayfa_deposu/makale/makale.php?id=1
 - <http://karabuk.meb.gov.tr/haber.php?kategori=12&id=417>
 - <http://www.odevsitesi.com/odevler/arsiv1/12154-bireysel-ogretim.htm>
 - <http://www.coe.fsu.edu/cerds/programs/SpecialEd/ECSE.html>
 - <http://www.eng.anadolu.edu.tr/>
 - <http://www.patatesprint.com.tr/seslikitap/bilgilendir.pdf>
 - http://www.geocities.com/guguz_58/oim.htm
 - <http://www.altinokta.org.tr>
 - <http://www.derskolik.com/modules/egitimmakaleleri/item.php?itemid=1>
 - <http://www.arzutan.com.tr/>
 - http://www.shcek.gov.tr/Ozel_Kuruluslar/Ozel_Rehabilitasyon_Merkezleri.asp
 - <http://www.shcek.gov.tr/hizmetler/ozurlu/EgitimProgramlari.doc>
 - <http://www.cocukgelisim.com/ozelkurumlar.htm>
 - <http://www.mpm.org.tr/duyurular/252.asp>
 - http://www.csgeb.gov.tr/mevzuat/4857_is_kanunu.htm

- <http://www.odevsitesi.com/odevler/arsiv1/12154-biresel-ogretim.htm>
- <http://www.rehberlikportali.com/Yazi.asp?id=930>
- <http://orgm.meb.gov.tr/Kurumlarimiz/OzelEgitimKurumlarimiz/KaynastirmaOkullari.htm>
- <http://www.autism-tr.org/entegrasyon.htm>
- <http://eng.mezun.anadolu.edu.tr/Sonuc.php>
- <http://www.canimogretmenim.com/rehberim/modules/articles/article.php?id=1>
- <http://www.ozida.gov.tr/>